

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Michaële Archangelo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

DE S. MICHAËLE ARCHANGELO.

construi mandauit. Ipsum autem Vuenceslaum multis miraculis claruisse, atque inter sanctos martyres ab Ecclesia receptum tradunt: Dabronuciam paucis post diebus, fatis suis trahentibus, ultionemque parricidij exigentibus, hiatu terræ apud arcem Pragensem absorptam: Boleslaum multis sceleribus nobilitatum, morbo absumptum duos filios reliquissè; Boleslaum, paternum nomen referentem, & Strati-
quatem.

451
libetur S.
Vuenceslao
templi ex-
truere.

PANTOLEONIS DIACONI ET CHARTOPHY,

LACIS MAGNÆ ECCLESIAË, — ENCOMIUM IN

maximū & gloriosissimū Michaelē militiæ principem.

Ex Simeone Metaphraste, die 8. Nouembris.

AT ERI AE expertium spirituum Dominus, & qui in omnem carnem obrinet potestatem & administrationem, qui etiam nostram formauit essentiam + quinetiam vniuersum mundum, qui cadit sub adsp̄ctum, constituit, eumque continet & conseruat propter homines: immò verò qui propter solam bonitatem ex ijs, quæ non sunt, ad hoc vt essent, produxit vniuersa, is est solus, qui natura & propriè & primò dux est omnium, eorumque curam gerit & eis prouidet: & qui cuiuslibet, quod dicitur & intelligitur bonū, est efficiens, impertiens, suppeditans & prima causa. Secundò autem nobis constituit diuinos An-

Septembris
29. Iuxta La-
tinos.
Cap. 16.

gelos & Archangelos, qui curam gerent & præsent generi hominū, propter bonitatem naturalem, vt suppeditarent hominibus diuinos nuncios & dona, & componerent & dirigerent eorum vitam ad ea, quæ sunt meliora. Et ex diuinis quidem & infinitis Angelis, alios quidem vnumquenque vniciuque præesse fidelium, & eum regere iussit Dominus, vt dicit in diuinis Euangelijs + Videre, nè despiciatis vnum ex his paruis: quoniam Angeli eorum perpetuò adspiciunt faciem patris mei qui est in cælis. Similiter autem hanc quoquè confirmat sententiam, diuinus propheta Dauid, dicens: Nè des in commotionem pedem tuum, & non dormitabit, qui te custodit Angelus.

Angeli ho-
minū curam
gerunt.

Matth. 18.

Psal. 120.

Alios autem, vt alienas & ignotas gentes regerent, vt qui omnia administrēt, constituit pro numero gentium, vt vnus Angelus totam gentem gubernaret, quomodo etiam scriptum est in cantico Moïsaico: Quando diuidebat altissimus gentes, vt disperferit filios Adami + Statuit terminos gentium secundum numerum Angelorum Dei. Summè autem benedictum, & vndiquè exaudiendum, & omni ex parte venerandum militiæ Principem Michaelē, meliorum & diuinitus inspiratorum & fidelissimorum hominum esse præsidem, & eorum salutis curam gerere voluit: quomodo ipse vniuersorum Deus dicit Moïsi sacrorum interpreti: Vade ad Pharaonem regem Aegypti, & educes populum meum filios Israel ex Aegypto: & mittam Angelum meum ante faciem tuam, & parabit viam tuam, vt deducat populum in terram tibi promissam, quam iuraui patribus vestris. Quinetiam propheta Daniel in visione Angeli audiuit eum dicentem + Princeps seu præses Angelus regni Persarum festiuit mihi, nè reuocaretur populus Israel ex captiuitate Babylonis: nec est vllus, qui eos mecum tueatur, nisi Michael princeps vester. Hoc ipsum autem sic quoquè Dauid apertè significat: Castrametabitur Angelus Domini in circuitu timentium eum, & liberabit eos. Quis enim tam strenuus fidelium propugnator insigniter apparuit, veteris & noui intercessor illuminationum, semper castra locans in circuitu fidelium, & nos redimens à telis Belial, & omnium inimicorum nostrorum, qui sub adsp̄ctum cadunt & non cadunt, vt Michael, dulcis reuera & veneranda res & nomen?

Cap. 2.

Deut. 32.

S. Michael
summè ve-
nerandus.
Exod. 3.
& 23.

Dan. 10.

Psal. 33.

Michael, qui planè est plenus pietate Archangelica: qui propter eam, quæ conuenit in Dominum, reuerentiam, pietatem & grati animi virtutem ineffabilem, & quæ mutari non potest stabilitatem, prope thronum assistit Dominicum horrendum & terribilem, cum Cherubim, qui multos habent oculos, & cum Seraphim, qui habent sex alas, & primum locum obtinet inter mille millia, & decies mille myriades Angelicorum ordinum: & proximè citra vllum stuporem canit t̄r sanctum &

Cap. 3.

Esai. 6.
S. Michael
primum in-
ter Angelos
locum ob-
tinet.

- Luc. 10. admirabilem hymnum, inuehens in rebellem & scelestissimū satanam, qui tanquam fulgur è caelo in terram fuit deiectus cum immundis & malis eius spiritibus. Michael, qui est maxima & clarissima stella Angelici decoris & pulchritudinis, & qui claras reddit ac manifestas omnes diaboli insidias. Qui Adam è paradiso eiectum fraude dæmonis inimici bonorum, texit, traduxit & direxit, & eum terram ligone docuit fodere, feminareque & metere, & ad reliqua, quæ utilitatem afferebant, instituit: & ut cum benedictione & conuenienti gratiarum actione, cum sudore semper panem vesceretur, effecit: ut qui ex iniuria ei contigerat lapsus, per laboriosam & Deo gratam viuendi rationem, rursus corrigeretur.
- Gen. 3. Michael, qui est verus & syncerus Dei assessor, & ducit ordines virtutum cælestium: & est sapiens gubernator eorum, qui in Deum crediderunt. Qui pij patriarchæ Abraham, etsi non videretur, prohibuit gladium, nè rangeret Deo gratum eius filium Isaac, postquam apparuisset omni ex parte absolutū & Deo gratum patriarchæ propositum: & in eo benedixit omnes gentes, ut potè quòd ex eo secundum carnem esset germinaturus Christus verus Deus & seruator noster. Michael, fax clarissima immaterialis & inaccessa lucis, & diuinus ductor Angelicorum ordinum: Qui legislatori Mosi oues pascenti in monte Chorin appàrens totus igneus in medio rubi, cum vrebatur sine vlla læsione, & non comburebat omninò, signa sanctissimæ Dominæ nostræ Dei parentis significans. Michael, qui diuino nutu primas partes obtinet inter ignis ministros, & terram obit, implens voluntatem Dei omnipotentem: Qui à ratione alienum vatis Balaam prohibuit imperiū terribili suo aduentu. Quem etiam cum vidisset asina & timuisset, rationis particeps voce senem amentem correxit. Michael Angelorum ductor longè maximus, & excellentissimus minister diuinæ legis, quæ data fuit in monte Sina: Qui cum famuli Dei Mosi animam accepisset, obicium & exitiosum diabolus de eius corpore, cum ipso ausum verba conferre, cessare fecit & citò euanescere.
- Exod. 3. Michael, qui, si id interpreteris, dicitur Dei dux exercitūs, & fortissimus pugnator, & propugnator eorum, qui spem collocant in Domino, & flammea rhomphaea, quæ scindit machinationes aduersariorum, tam eorū qui sub intelligentiam, quam eorum qui cadunt sub sensum. Qui Iesu Naue aciem dirigenti contra aduersarios visus fuit stricto gladio, & eum terruit hoc alieno & terribili spectaculo: & hortatus est, ut manum confereret, & concideret inimicos Dei hostes. Michael, omnium suprema, ignemque ferens lampas diuinitatis, quæ est principium lucis, vnicaque & trina, & subtilis naturæ constitutio: qui terræ fines obit celeriter, & piè ijs, quibus vult Deus, mutata figura apparet. Qui ad Gedeonem solaris instar radij venit, & ab ipso tanquam diuinus & cælestis Angelus fuit adoratus: & ignea virga tanquam holocaustum consumpsit cibum quem obrulerat: & eum cum trecentis solis impotentibus corroborauit aduersus maximè impiam & infinitam Madianitarum multitudinem, Michael, maximè perspicuum, purissimūque, & ab omni macula alienum speculum ineffabilis & immensa pulchritudinis diuini & fontani radij & splendoris, & acutum telum potentis & magni Regis Dei. Qui propheta Nathan apparuit, resplendentem tenens lanceam, & ei animum addidit ad arguendum Dei parentem Dauid, propter lapsum qui acciderat, & citò ut bonorum amicus recessit, quando, Peccaui Domino, ex profundo cordis à Dauid rege audivit.
2. Reg. 12. Michael, purum & capax receptaculum beatissimæ lucis effusionis & diuinæ illuminationis, & acutissimus ac perniciosissimus gladius in eos, qui blasphemant Dominum. Qui centum & quinquagintaquinque millia execrandi & impij Sennacherib Regis Assyriorum in vno momento noctū morte affecit, & ab eius tyrannide liberauit pium Regem Ezechiam cum ciuitate Hierusalem: Michael, qui est lucidus & candens spiritus, multosque habens oculos, & potentissimus, & ab omni materiali apparitione remotus, & nullam omninò admittens corruptionem. Qui vnà cum Azaria & reliquis symbolicè ascendit in fornacem, & veluti spiritum roris mediam effecit fornacem, & tres maximè pios pueros illæsos conseruauit, & diuina specie conspectus à Rege Nabuchodonosor, cum magna affecit admiratione. Michael, qui versatur in caelis, & ætherem obit tanquam pernix fulgur, & vniuersam, quæ est sub caelo, terrā vno momento peruadit: piosque, qui affliguntur, adit, recreat & consolatur. Qui prophetam Daniele in lacum per iniuriam coniectum, celerimè conseruauit, & fauorum leonum ora refrenauit, & Abacum rapuit, & ad eum cum cibo parato
- Cap. 4. Michael, qui est verus & syncerus Dei assessor, & ducit ordines virtutum cælestium: & est sapiens gubernator eorum, qui in Deum crediderunt. Qui pij patriarchæ Abraham, etsi non videretur, prohibuit gladium, nè rangeret Deo gratum eius filium Isaac, postquam apparuisset omni ex parte absolutū & Deo gratum patriarchæ propositum: & in eo benedixit omnes gentes, ut potè quòd ex eo secundum carnem esset germinaturus Christus verus Deus & seruator noster. Michael, fax clarissima immaterialis & inaccessa lucis, & diuinus ductor Angelicorum ordinum: Qui legislatori Mosi oues pascenti in monte Chorin appàrens totus igneus in medio rubi, cum vrebatur sine vlla læsione, & non comburebat omninò, signa sanctissimæ Dominæ nostræ Dei parentis significans. Michael, qui diuino nutu primas partes obtinet inter ignis ministros, & terram obit, implens voluntatem Dei omnipotentem: Qui à ratione alienum vatis Balaam prohibuit imperiū terribili suo aduentu. Quem etiam cum vidisset asina & timuisset, rationis particeps voce senem amentem correxit. Michael Angelorum ductor longè maximus, & excellentissimus minister diuinæ legis, quæ data fuit in monte Sina: Qui cum famuli Dei Mosi animam accepisset, obicium & exitiosum diabolus de eius corpore, cum ipso ausum verba conferre, cessare fecit & citò euanescere.
- Num. 22. Michael, qui, si id interpreteris, dicitur Dei dux exercitūs, & fortissimus pugnator, & propugnator eorum, qui spem collocant in Domino, & flammea rhomphaea, quæ scindit machinationes aduersariorum, tam eorū qui sub intelligentiam, quam eorum qui cadunt sub sensum. Qui Iesu Naue aciem dirigenti contra aduersarios visus fuit stricto gladio, & eum terruit hoc alieno & terribili spectaculo: & hortatus est, ut manum confereret, & concideret inimicos Dei hostes. Michael, omnium suprema, ignemque ferens lampas diuinitatis, quæ est principium lucis, vnicaque & trina, & subtilis naturæ constitutio: qui terræ fines obit celeriter, & piè ijs, quibus vult Deus, mutata figura apparet. Qui ad Gedeonem solaris instar radij venit, & ab ipso tanquam diuinus & cælestis Angelus fuit adoratus: & ignea virga tanquam holocaustum consumpsit cibum quem obrulerat: & eum cum trecentis solis impotentibus corroborauit aduersus maximè impiam & infinitam Madianitarum multitudinem, Michael, maximè perspicuum, purissimūque, & ab omni macula alienum speculum ineffabilis & immensa pulchritudinis diuini & fontani radij & splendoris, & acutum telum potentis & magni Regis Dei. Qui propheta Nathan apparuit, resplendentem tenens lanceam, & ei animum addidit ad arguendum Dei parentem Dauid, propter lapsum qui acciderat, & citò ut bonorum amicus recessit, quando, Peccaui Domino, ex profundo cordis à Dauid rege audivit.
- Exod. 20. Michael, purum & capax receptaculum beatissimæ lucis effusionis & diuinæ illuminationis, & acutissimus ac perniciosissimus gladius in eos, qui blasphemant Dominum. Qui centum & quinquagintaquinque millia execrandi & impij Sennacherib Regis Assyriorum in vno momento noctū morte affecit, & ab eius tyrannide liberauit pium Regem Ezechiam cum ciuitate Hierusalem: Michael, qui est lucidus & candens spiritus, multosque habens oculos, & potentissimus, & ab omni materiali apparitione remotus, & nullam omninò admittens corruptionem. Qui vnà cum Azaria & reliquis symbolicè ascendit in fornacem, & veluti spiritum roris mediam effecit fornacem, & tres maximè pios pueros illæsos conseruauit, & diuina specie conspectus à Rege Nabuchodonosor, cum magna affecit admiratione. Michael, qui versatur in caelis, & ætherem obit tanquam pernix fulgur, & vniuersam, quæ est sub caelo, terrā vno momento peruadit: piosque, qui affliguntur, adit, recreat & consolatur. Qui prophetam Daniele in lacum per iniuriam coniectum, celerimè conseruauit, & fauorum leonum ora refrenauit, & Abacum rapuit, & ad eum cum cibo parato
- Iudæ. 1. c. Michael, qui, si id interpreteris, dicitur Dei dux exercitūs, & fortissimus pugnator, & propugnator eorum, qui spem collocant in Domino, & flammea rhomphaea, quæ scindit machinationes aduersariorum, tam eorū qui sub intelligentiam, quam eorum qui cadunt sub sensum. Qui Iesu Naue aciem dirigenti contra aduersarios visus fuit stricto gladio, & eum terruit hoc alieno & terribili spectaculo: & hortatus est, ut manum confereret, & concideret inimicos Dei hostes. Michael, omnium suprema, ignemque ferens lampas diuinitatis, quæ est principium lucis, vnicaque & trina, & subtilis naturæ constitutio: qui terræ fines obit celeriter, & piè ijs, quibus vult Deus, mutata figura apparet. Qui ad Gedeonem solaris instar radij venit, & ab ipso tanquam diuinus & cælestis Angelus fuit adoratus: & ignea virga tanquam holocaustum consumpsit cibum quem obrulerat: & eum cum trecentis solis impotentibus corroborauit aduersus maximè impiam & infinitam Madianitarum multitudinem, Michael, maximè perspicuum, purissimūque, & ab omni macula alienum speculum ineffabilis & immensa pulchritudinis diuini & fontani radij & splendoris, & acutum telum potentis & magni Regis Dei. Qui propheta Nathan apparuit, resplendentem tenens lanceam, & ei animum addidit ad arguendum Dei parentem Dauid, propter lapsum qui acciderat, & citò ut bonorum amicus recessit, quando, Peccaui Domino, ex profundo cordis à Dauid rege audivit.
- Cap. 5. Michael, purum & capax receptaculum beatissimæ lucis effusionis & diuinæ illuminationis, & acutissimus ac perniciosissimus gladius in eos, qui blasphemant Dominum. Qui centum & quinquagintaquinque millia execrandi & impij Sennacherib Regis Assyriorum in vno momento noctū morte affecit, & ab eius tyrannide liberauit pium Regem Ezechiam cum ciuitate Hierusalem: Michael, qui est lucidus & candens spiritus, multosque habens oculos, & potentissimus, & ab omni materiali apparitione remotus, & nullam omninò admittens corruptionem. Qui vnà cum Azaria & reliquis symbolicè ascendit in fornacem, & veluti spiritum roris mediam effecit fornacem, & tres maximè pios pueros illæsos conseruauit, & diuina specie conspectus à Rege Nabuchodonosor, cum magna affecit admiratione. Michael, qui versatur in caelis, & ætherem obit tanquam pernix fulgur, & vniuersam, quæ est sub caelo, terrā vno momento peruadit: piosque, qui affliguntur, adit, recreat & consolatur. Qui prophetam Daniele in lacum per iniuriam coniectum, celerimè conseruauit, & fauorum leonum ora refrenauit, & Abacum rapuit, & ad eum cum cibo parato
- Dan. 3. Michael, qui, si id interpreteris, dicitur Dei dux exercitūs, & fortissimus pugnator, & propugnator eorum, qui spem collocant in Domino, & flammea rhomphaea, quæ scindit machinationes aduersariorum, tam eorū qui sub intelligentiam, quam eorum qui cadunt sub sensum. Qui Iesu Naue aciem dirigenti contra aduersarios visus fuit stricto gladio, & eum terruit hoc alieno & terribili spectaculo: & hortatus est, ut manum confereret, & concideret inimicos Dei hostes. Michael, omnium suprema, ignemque ferens lampas diuinitatis, quæ est principium lucis, vnicaque & trina, & subtilis naturæ constitutio: qui terræ fines obit celeriter, & piè ijs, quibus vult Deus, mutata figura apparet. Qui ad Gedeonem solaris instar radij venit, & ab ipso tanquam diuinus & cælestis Angelus fuit adoratus: & ignea virga tanquam holocaustum consumpsit cibum quem obrulerat: & eum cum trecentis solis impotentibus corroborauit aduersus maximè impiam & infinitam Madianitarum multitudinem, Michael, maximè perspicuum, purissimūque, & ab omni macula alienum speculum ineffabilis & immensa pulchritudinis diuini & fontani radij & splendoris, & acutum telum potentis & magni Regis Dei. Qui propheta Nathan apparuit, resplendentem tenens lanceam, & ei animum addidit ad arguendum Dei parentem Dauid, propter lapsum qui acciderat, & citò ut bonorum amicus recessit, quando, Peccaui Domino, ex profundo cordis à Dauid rege audivit.
- Dan. 6. & 14. Michael, purum & capax receptaculum beatissimæ lucis effusionis & diuinæ illuminationis, & acutissimus ac perniciosissimus gladius in eos, qui blasphemant Dominum. Qui centum & quinquagintaquinque millia execrandi & impij Sennacherib Regis Assyriorum in vno momento noctū morte affecit, & ab eius tyrannide liberauit pium Regem Ezechiam cum ciuitate Hierusalem: Michael, qui est lucidus & candens spiritus, multosque habens oculos, & potentissimus, & ab omni materiali apparitione remotus, & nullam omninò admittens corruptionem. Qui vnà cum Azaria & reliquis symbolicè ascendit in fornacem, & veluti spiritum roris mediam effecit fornacem, & tres maximè pios pueros illæsos conseruauit, & diuina specie conspectus à Rege Nabuchodonosor, cum magna affecit admiratione. Michael, qui versatur in caelis, & ætherem obit tanquam pernix fulgur, & vniuersam, quæ est sub caelo, terrā vno momento peruadit: piosque, qui affliguntur, adit, recreat & consolatur. Qui prophetam Daniele in lacum per iniuriam coniectum, celerimè conseruauit, & fauorum leonum ora refrenauit, & Abacum rapuit, & ad eum cum cibo parato

* octogintaquinque
4. Reg. 19.

Dan. 3.

Dan. 6.
& 14.

parato à Palæstina adduxit Babylonē, & eum rursus repenti in suum locum restituit.

Michael, qui est magnus princeps Angelicorum exercituum & ordinum Archangelicorum, beatissimæq; & immensæ legionis incorporeorum, & qui fuit veteris Israel rector illo tempore, recens autem electi à Christo cognominati Israelis dux validissimus, & custos tutissimus, & doctor Dei præceptorum. Qui Persarum præsidem Angelum resistentem, nè à Babylone liberarentur captiui Israelitæ, repulit tanquam aduersariū, & captiuos, qui septuaginta annos miserè habiti fuerant, in regionem patriam restituit, propter assiduam cum vehementi ieiunio & multis lachrymis diuini Danielis prophetæ pro eis ad Deum precationem. Michael, qui est à Deo constitutus assessor mysticæ trinitatis, mysticæque illuminator & initiator superne hierarchie, & veteris quod præterijt testamenti, & nouæ nostræ electæ Christi hereditatis. Qui probaticæ piscinæ in vnoquoque tempore aquas sanctificabat in figuram diuini baptisimatis, & primo, qui in eam descendebat, statim præbebat curationem, quocunque morbo teneretur. Michael, qui est speciosus & maximè decorus, & quod non occidit luminare totius orbis terræ, qui est sub calo. Ignea & manu non constructa columna sanctæ & Apostolicæ Ecclesiæ, auri speciem præ se ferentes, & ad calum vsque magnitudine pertinentes scalæ, per quas descendit omnis datio bona, & omne donum perfectum, quod mittitur à benefica & bonorum largitrice natura, ad viros bonos & honesti amatores in terra. Qui in columna ignis apparuit sanctissimo Archippo, & fidelissimo ministro huius Archangelicæ & venerandæ domûs, quando sceleratus populus conabatur ipsum sanctum cum templo obruere aquis fluiatilibus, & diuina & Archangelica virtute aquas, quæ insolenter mouebantur, per virgam citò in petra effudit & transiisit.

Michael, qui perpetuò adspicit faciem patris nostri, qui est in calis, & lætatur, immò verò collatur cum Domino vniuersorum propter inuentionem eorum, qui perierant, & propter vnum peccatorem, qui ducitur pœnitentia, diem festum agit cum omnibus celestibus potestatibus. Qui tuba illa terribili & ingenti voce canenti est cantaturus, & fundamenta terræ, & quæ sunt sub terra, est moturus, quando veniet finis consummationis: & surgere faciet & congregabit mortuos omnes, qui sunt à seculo, in istu oculi ad iudicium generale, & ad accipiendam vitæ remunerationem, vt ferat vnusquisque ea, quæ fecit per corpus, siue bonum, siue malum.

Cum hunc ergo suscipiendum & maximum patronum, potentemque defensionem, & liberè & confidenter loquentem intercessorem apud omnium Regem Deum, diuinum militiæ principem habeamus Michaelē, o chari patres, fratres, & à Deo collecte cœtus, piè ipsum semper omnes vt reuerà purissimum, in mundis cordibus semper magnificè extollamus, verbisque lætitiæ & spiritalis exultationis, vt decet Archangelum, honorificis verbis & laudibus hodiè prosequamur, amoreque & desiderio ei offeramus & veneremur, qui ardentè concurrimus ad sacrum eius festum in venerandum eius templum, quod est pij nominis, vt affatim colligamus perennes eius & salutares gratias & defensiones intercessionis. Est enim liberalis ac munificus Dei magnus ille Dux exercitûs, cum diuinissimo & coarchangelo suo Gabriele, benedicens, corroborans, gratia implens, lætificans & ornans ac decorans corda fidelium, vt qui sit sanctis omnibus potentior. Vniuersam enim, quæ est sub sole, creatâ naturam ad lucem deducit. Omnes autem eius laudatores eximie à varijs eripit necessitatibus, & eos, qui in omni loco piè eum inuocauerunt, à periculis tam quæ videntur, quam quæ cadunt sub intelligentiam, liberat.

Fidelium & orthodoxorum populorum Ecclesias exhilarat, Romanorum custodit rempublicam, Christi amantem Imperatorem armat aduersus Barbaros, Christianos reddit victores, hostes inimicos persequitur, ab hominum calumnijs suos seruos conseruat: ab eorum qui persequuntur, molestijs pios liberat: ab ingentibus maris fluctibus eos, qui ipsum inuocant, eripit: fertilitates fructuum terræ supeditat: eos qui in tenebris versantur, ducit: eos defendit, quibus fit iniuria: consolatur eos, qui sunt pusillanimi: ægrotos visitat, fideiubet pro peccatoribus, demonum impetus propulsat, vitiorum flammam restinguit: vt sanctitatem faciamus, nos inducit: & omnes, qui sanctum & venerandum eius festum fide & desiderio alacriter celebrant, ex omni difficultate & noxiò occursu liberat, & dat salutarè gratiam princeps Dei militiæ, ad petitionem semper vtilem deducit & ad viam pœnitentiæ, & eis peccatorum procurat remissionem, & in iustorum stationem connumerat in

regno

Cap. 7.

Dan. 10.

Oratione Danielis prophetæ fuit Israelitis restituta patria.

Iohan. 5.

Iacob. 1.

Cap. 8.

Marth. 18.

Luc. 15.

1. Cor. 15.

1. Thess. 4.

2. Cor. 5.

Cap. 9.

S. Michael maximus patronus noster.

Nota, festum & templum S. Michaelis

Quæ beneficia S. Michael præstet hominibus.

Cap. 10.

NB.

Quæ eius festum celebrantibus conferat dona.

regno caelorum gratia Christi Dei clementissimi! Cui gloria & potentia cum patre omnipotente, & sanctissimo & bono & viuifico spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

EIVSDEM PANTOLEONIS DIACONI ET
CHARTOPHYLACIS MAGNAE ECCLESIAE, NAR-
ratio miraculorum maximi Archangeli Michaelis? Habetur
itidem in Metaphraſte eodem loco,

29. Septeb.

S. Michael
princeps su-
percaelestis
ordinis.
Pfal. 138.

1. Iohan. 1.

Festum S.
Michaelis
sole illu-
strius.

S. Michae-
lis patroci-
nium.

MAGNAE & multae & variae sunt tuae incorporeae & magnificae Archangelicae virtutis & dignitatis notiones, donaque & gratiae, o gloriosissime Michael princeps militiae, ampliusque & reuera sublimis & multiplex decora tuae materiae, expertis formae, & vitae status. Est autem parua & nihili facienda humanae linguae carnea potestas, angustiusque & humilis & artificio carens, qui per instrumenta corporea a nostro corde sermo proficitur. Quomodo ergo te, o omnipotentis Dei princeps militiae, pro dignitate, licet conemur, laudibus affecerimus? Quam vocem incorpoream, incorporeo tuo & intelligenti ordini respondentem, per materialia & corporea labra offeremus? Quibus utemur sonis, quae significant ineffabilem & inexplicabilem tuam gloriam? Dubitat reuera vniuersa natura terrigenarum te laudare & celebrare, qui es princeps ordinis supercaelestis. Enarrari enim & verbis explicari non potest locus diuinae tuae pulchritudinis & splendoris. Quomodo enim mirabilis facta est scientia Dei ex nobis? inualuit, non poterimus nos homines ad eam? ita etiam Archangelicae essentialis tuae bonitatis & potestatis infinita multitudo, a qua arcana & diuina emanant fidelibus, apprehendi & inuestigari non potest humanis cogitationibus.

Sed quoniam alicubi dicit diuinum eloquium: Quod didicimus, praedicamus? & quod scimus, annunciamus? ea de causa mittentes infinita magnalia tuorum miraculorum, pauca quaedam, appositae & conuenienter collecta ex diuinis spiritus eloquijs, conamur exprimere nostrorum verborum coloribus, & graphicè narrare magnificentiam gloriae sanctitatis tuae, & terribilium tuorum miraculorum eruere potentiam, & prodigia tua annunciare ijs, qui hodie fide sunt congregati in diuino tuo festo: ut salutis iam propositum argumentum omnibus, qui ardent ad id accurrunt, o maxime & inprimis admirabilis Michael princeps Dei militiae. Hodie enim tanquam magnificentissimus quidam conuiuator, conuocabo nos omnes spirituales conuiuas ad epulum tui festi, quod exortum est sole luminosius: quod positum est ad principia orbis terrae, qui est a finibus vsque ad fines? in quo miraculorum & animae vtilitatis delicijs se expleant omnia corda fidelium. Sed nunc quoque, ut semper, miserere nostrae humilitatis, qui es excelsus assessor regni caelorum, & exorere nobis splendoribus benignae tuae prouidentiae, qui a benigno Deo accepisti benignitatem, benigne Michael princeps militiae. Qui es clara & luminosa, significansque & splendida stella solis gloriae? Qui es fortissimus pugnator & propugnator ac defensor eorum, qui Dominum diligunt? Qui prouides & prospicis, eosque firmo tuo patrocinio adiuuas & defendis, qui te inuocant, & magno desiderio ad te accedunt in diuinam tuam aedem & maxime venerandam. Tu illumina nostros intelligentes cordis oculos, ut intelligamus, menteque apprehendamus & enunciemus, quoad eius fieri poterit, miracula tuae maiestatis. Nam per te vniuersa copiosa omnium bonorum suppeditatio datur ab omnipotenti Dei prouidentia, ijs qui in te sperant citra ullam dubitationem, & se conferunt ad omnem tui laudationem.

Quid autem cogitantes, aut quibus verbis vrentes inprimis, poterimus sufficienter ostendere diuinae prouidentiae & benignitatis infinitum pelagus? Ad primum enim bonum & quod praecipue primò operatur, quoad eius fieri potest, oportet aperte omnes extolli. Principaliter ergo & aperte & ex debito debemus mente cogitare, qui figuram ferimus & imaginem eius, quae ex se habet potestatem & dominium diuinae essentiae, quod vnus est & solus Deus, qui propter infinitam bonitatem est omnia fabricatus,

fabricatus, quæ sunt in cælis & in terra, vt dicit diuinus Apostolus: siue visibilia, siue inuisibilia, siue throni, siue dominationes, siue potestates, siue virtutes, siue principatus, siue Archægeli, siue Angeli, siue Seraphim, siue Cherubim: & ipse est ante omnia, & omnia in ipso constant. Qui hanc etiã variã cõdidit creatã naturã, in vnã vnus mundi harmoniã & complementum. Qui solus est ingenitus & æternus. Qui solus est expers principij, & in quẽ non cadit interitus & finis. Qui solus est eiusmodi, vt comprehendi & inuestigari & videri nequeat. Qui omni circumscriptione & comprehensione essentiã habet superiorem. Qui nullã potest suscipere mutationẽ & alterationem: estq; omnipotens, & ab exitio & interitu aliena natura, fons perennis, & qui nunquã exinanitur, miserationum & bonitatis: omnium diuinorum donorum & gratiarum, qui exhauriri minimẽ potest, abyssus: misericordiã, quod non potest exprimi, pelagus: beatissima & summa pulchritudo, & sola reuerã digna, quã ametur. Vniuersi, quod dicitur & intelligitur, boni efficiens & impertiens & largiens causã, & prima causã. Hic est, qui propter solã bonitãtẽ essentiãlem & naturãlem, ea quã non erant aliquandõ, vocauit ad hoc vt essent, & omnia ad essentiã deduxit & constituit, eãquẽ comprehendit & continet, dirigit & ducit, ferens solo nutu suã maiestatis & potentia.

Diuinã maiestatis proprietates.

Rom. 4.

Atque primũ quidem, conuenienter ei quod dicit Theologus Gregorius, mente agitauit Angelicas & cælestes potestates: & quod mente agitauit, fuit opus verbo completum, & spiritu perfectum. Sicque constiterunt secundi splendorẽs, ministri primi splendoris: siue intelligentes spiritus, siue ignem, vt potẽ materiã expertem & incorporeum, siue aliquã aliam naturã, quod quam proximẽ ad ea, quã dicta sunt, accedat, eos existimare oporteat. Volo quidem, inquit, dicere eos primũ ad malum immobiles, & qui solũ habent boni motum, vt qui sint circa Deum, & primõ à Deo illuminantur: nam quã hĩc sunt, sunt secundã illuminationis. Mibi autem persuadet, vt non immobiles, sed ad mouendum difficiles eos existimem, qui propter splendorem Lucifer, & factus est & dicitur tenebrã propter elationem: & quã sub eo consistunt potestates, architectatrices vitij, boni fuga, & nobis conciliatrices. Atque sic quidem qui apprehenditur intelligentia, & propter hæc mundus fuit constitutus.

Oratione in Christi Natiuitate: & Oratione 2. in Pascha.

Lucifer ob superbiam factus est tenebrã.

Cũ autem prima ei rectẽ se haberent, secundum mente agitatur mundum materia præditum, & qui cernitur. Et is quidem est id, quod ex cælo & terra, & ijs quã intercedunt, est constitutum & coagmentatum. Luciferum autẽ, eum qui à Deo deficit & cum eo pugnavit & est insolens & iactabundus, diabolus vocat Theologus, ex voce Esaiã prophetã, qui eius casum deplorat, & dicit: Quomodõ cecidit è cælo Lucifer, qui manẽ oriebatur, & contritus est super terram? De eo enim diuinus quocũque Dauid, ad eos, qui similiter à diuina charitate defluerant, atquẽ sceleratus ille & malignus, qui defecerat, dicit: Et tanquã vnus ex principibus cadetis. Princeps enim erat vnus angelici ordinis in cælis diabolus, non diabolus ab initio productus & factus, sed bonus ex bono, & pulcher ex pulchro & qui solus bona facit, opifex vniuersorum. Postremõ autem præter legem naturã, decretumque & rationem diuinã iustitiã, imperij cupiditatis cestro percitus, rebellauit aduersus creatorem, regnum eius & gloriam sibi conans vsurpare. Secum autem attraxit etiã infinitam rebellium multitudinem, quã suã stultitiã & malitiã eum accepit adiutorem. Nam propter hanc causã impiã cogitationis, ex cæli conuexis vehemẽti impetu cecidit execrandus. Nam simul atquẽ ei venit in mentem sceleratissima & maximẽ impia cogitatio, fuit confessim contritus ab omnipotenti Domino, qui dixit: Videbam satanam tanquã fulgur è cælo cadentem. Similiter autem de eo quocũque dixit per Ezechielem prophetã: Simulatquẽ elatum fuit cor tuum propter pulchritudinem tuam, & dixisti in cogitatione tua: Deus ego sum: statim à sancto monte meo in terram te deieci per Cherubim, & interijt scientia tua cum pulchritudine tua: & dabo te in cinerem super terram coram omnibus te videntibus, fidelibus scilicet. Quomodõ etiam dixit Dominus in diuinis Euangelijs: Ecce do vobis potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, & super omnem potestatem inimici.

Psal. 81. Diabolus aliquandõ vnus Angelici ordinis princeps

Casus Luciferi. Luc. 10. Ezech. 28.

Luc. 10.

Nonnulli autem discendi cupidi inquirunt, num propter eã sit eiectus, quod Adam eum non adorauerit. Est autem stultorum & insipientium hoc dicere. Cecidit enim diabolus priusquã factus esset Adam, quomodõ patres apertẽ pronunciant omnes, Angelos fuisse factos ante cælum & terram. Diabolus verõ, est probabile, quarto

Iob 38. quarto die cecidisse, quando Deus fecit luminaria, sicut scriptum est in Iob: Quando facta sunt astra, laudârunt me magna voce omnes angeli mei; & hymnis celebrârunt. Semper enim etiam non tacite Angelis Dominum glorificantibus, tunc cum maiori voce eum laudibus celebrârunt, vt significauit scriptura, propter iustum scilicet casum maligni illius, qui defecerat. Oportet autem scire ex nostris scriptis, ô dilecti, quod omnis chorea & ordo habet ducem ordinis, qui incipit melodiam. Sic etiam de sanctis Angelis dicit Dionysius, Angelicorum ordinum diuinissimus interpres: Non absurdè diuina & cælestia, materiali nostræ hierarchiæ, pro viribus sensuiter, quoad eius fieri potest, sunt assimilata. Ducem verò ordinis Angelicæ choreæ lucidissimum & maximum militiæ principem Michaellem intelligere, à superis accepimus.

S. Michael
ordinis An-
gelici Dux.

Miraculum primum de rebelli & superbo satana, & immundis eius spiritibus.

Apoc. 12.
S. Michael
eijcit deser-
tores spiri-
tus è caelo.

HIC ergo fidelissimus & sanctissimus, magnus exercitûs Dux Michael, diuini consilij pius minister, qui propter Dominicum & omnipotentem diuinum iussum, in terram iecit ex cælestibus absidibus rebellem & superbum satanam cum eius immundis & malignis spiritibus: tunc in eos inuectus, & triumphum agens de eorum malitia, congregatis cunctis Angelorum populis, magna voce laudauit Deum vniuersorum, & omnipotentem Dominum, Angelicos greges eò veluti ducens, vt statûs meminissent immobilis, & quæ bona facit stabilitatis, & dicit: Attendamus: perinde acsi diceret; Qui creati fuerant, & quibus obtigerat, vt Deus increatus & inadspectabilis eos produceret propter naturalem suam bonitatem, quid eis accidit, qui nobiscum hucusquè diuinis illustrabantur splendoribus? Animaduertamus quàm repente mutati sunt in tenebras propter arrogantiam & contemptionem eius, qui eos fecerat. Cognoscamus quos fructus conciliet liberi arbitrij voluntas inconsiderata, & stemus immobiliter in timore, quoridie diuinum ministerium opifici offerentes. Porro autem quandam quæ eos contineret hymnodiam, vt qui in primo loco staret, cum Seraphin & omnibus simul diuinis & cælestibus potestatibus, magna voce cecinit, diuinam illam & quæ nunquam potest desinere omnipotentis diuinitatis, quæ est principum luminis, vnicaque est & trina, tær sanctam glorificationem. Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Sabaoth: plena est vniuersa terra gloria eius. A Deo verò administratoria diuina gloria alienatus maleficus diabolus, cum vidisset terrestrem hominem esse, quauis re creata honoratiorem, vt qui Dominicis manibus factus esset ad suam imaginem & similitudinem, statuit eum totis viribus separare & eripere ab eius, qui ipsum fecerat & honorauerat, salutari præcepto. Videns enim malignus & sceleratus se in extrema esse ignominia, valdè cruciabat: & cum non posset ad Deum conuerti, in Dei imaginem suam effudit improbitatem, & effecit vt homo esset obnoxius interitui & morti, eo eiecto è diuinis & viuificis paradisi delicijs. Et statuit Deus Cherubim & flammeam rhompheam versatilem, vt custodiret paradisum. Sed etsi sic quidem cecidisset homo, qui liberum habebat arbitrium, & à bono statu defluxisset, non eum despexit Deus: sed vt qui sit natura benignus & ingens mare habeat bonitatis, veluti quædam arma ad conferuandum validissima ei præbuit magnum Michaellem militiæ principem aduersus diaboli potentiam: vt custodiret & defenderet hominem, qui lapsus fuerat, vt quomodo ceciderat per imperitiam, per laboriosiorems rursus viuendi rationem & diuinam virtutem instaurato prælio, victor effectus coronetur.

Abusus libe-
ri arbitrij.

Esa. 6.

Inuidia &
malignitas
dæmonis in
homines.
Gen. 3.

Econtrario
Dei benigni-
tas in eos.

De Adamo
mirac. 2.

Psal. 120.

Matth. 18.

Gen. 48.

Act. 12.
Quilibet
fidelis pro-
priû habet
Angelum
custodem.

Porro autem Archangeli Michaelis suasionibus & monitis instructus Adam, & ligone terram fodiens, & sudore & labore frugaliter nutritus, non fuit apertius seductus ab hominis inimico & Dei hoste, nec passus est aliam ab ipso commotionem. Nam ab eo tempore omninò eum valdè habebat odio, mente agitans per propheticum rorem, qui adhuc in eo inerat, illud: Nè des in commotionem pedem tuum, & non dormitabit, qui te custodit Angelus. Ab eo enim tempore credimus nos habere Angelum vnique animæ ducem, vt dicit Dominus in Euangelijs; Videte nè despiciatis vnum ex his paruis, qui sunt minimi. Angeli enim eorum assidue vident faciem patris vestri, qui est in caelis. Similiter etiam dicit Iacob patriarcha: Angelus, qui me liberat à malis omnibus. Non dixit, Qui me liberauit: sed, qui semper liberat. Quinetiam beatum Apostolum Petrum à manu Herodis Angelus Domini liberauit. Simulatquè enim constitutum fuit humanum genus, iussi sunt Angeli eius vitæ curam gerere, & vnumquenque hominem fidelem sortitus est bonus Angelus, vt eius vitam componeret, & eius animam perficeret. Multi autem cum eo luctantur dæmones,

mones, à via recta eum facientes aberrare. Immundis enim dæmonibus non sunt curæ infideles, sed ij qui piè viuunt: eis enim inuidet, & cum eis bellū gerunt. Quando autem ambulat quidem in sanctitate & iustitia homo fidelis, latetur Angelus qui & fuit datus ad ipsum custodiendum. Quando verò à via recta declinauerit, tristis quidem est bonus Angelus: dæmones autem exiliunt. Iam verò magnus quoque dicit Basilius: Sunt Angeli, qui in vnaquaque ecclesia describunt eos, qui orant & ieiunant. Vide o homo, nè propter paruam voluptatem & breuem somnum, hoc damnum accipias, quòd te non descripserit Angelus.

Et in fidelibus quidem, vt prius diximus, vnus Angelus à Deo datus est vnicuique. In infidelibus autem vnquamque integram gentem sortitus est vnus Angelus, vt dicit scriptura: Statuit terminos gentium secundum numerum Angelorum Dei. Et vt Iudæorum quidem gentem custodiret, constitutus est Michael, magnus Dei militiæ princeps, vt potè quòd in Deum credidissent. Alius verò præfectus fuit Persis, alius verò Græcis, & deinceps similiter. Cæterum diuinus quidem & magnus Dux exercitus Michael, est princeps omnium cælestium potestatum, præest que & curam gerit totius gentis fidelis: & rursus fideles, qui laborant, præuenit & conseruat, vt qui à Deo iussus sit celerè habere naturam, & tanquam fulguris adeptus velocitatem, vniuersam terram & atherem vno momento percurrere. Exiit enim, inquit, Angelus, qui ambulabat ante castra filiorum Israel. Hunc autem Angelum, militiæ principem Michaellem esse dixit scriptura in Iesu Naue. Nam nomen eius apertè declarauit in propheta Daniele.

Hic ergò magnus & gloriosus Dei militiæ princeps Michael, & veteri, vt conuenit, fuit administer: & nouo magis administrat, quæ sunt salutaria. Postquam enim valde irritarunt & penitus dereliquerunt Dominum Deum increduli Israelitæ, & ea de causa fuerunt penitus exterminati, & aduocati sumus qui credidimus ex gentibus, & factus est nouus Israel, à Christo denominatus, & Christum intelligens, (nam si interpretaris Israel, is est mens videns Deum) tunc diuinum quoque militiæ principem Michaellem remouit à Iudæorum consuetudine bonus Deus, & ab eo tempore eum nobis electis Christianis constituit maximum defensorem & seruatorem, aliarum gentium curam suscipientibus apertè alijs minoribus Angelis. Nam quo est gens quidem sancta Christianorum reliquis omnibus præstantior, eo necesse est esse maiorem dignitatem Archangeli Michaelis, qui curam gerit generis Christianorum. Non enim essentia Angelorum habet differentiam, sed dignitatis excellentia. Vult enim omnes homines esse saluos, qui vniuersorum curam gerit, & est natura benignus.

Sed cum miseri homines sua stultitia in errore perseverarent & cultu simulacrorum, & nequaquam vellent id quod oportebat intelligere, & effectorem agnoscere ex magnitudine & pulchritudine rerum ab eo creatarum, pius ille Abraham, cum ex rebus creatis mente comprehendisset creatorem, & infinitæ potentie admiratus esset artificium, valdeque ægreferebat & indignaretur in stultos & incredulos, qui rem creatam colebant vltra creatorem, Deus è caelo eum est allocutus, dicens; Egredere è terra tua & ex cognatione tua & ex domo patris tui, & veni in terram, quam indicabo tibi. Deinde sic ei apparuit in specie trium Angelorum. Ab eo autem hospitio acceptus apud quercum Mambre, præclaræ eius hospitalitatis mercedem præbuit ei iam seni, & cum sterili esset vxor Sara, pius filium Isaac & in moribus & virtute ei similem. Postquam autem præter spem natus esset filius, omnibus probatiorem reddens eius animi magnitudinem, fideique & animi pietatem, ei rursus dixit; Abraham, accipe filium tuum dilectum, quem genuisti Isaac, & cum mihi offer in sacrificio. Ille autem simul atque fuerat ei imperatum, rem exequatur: & cum ligasset Isaac, & extendisset manum quæ tenebat gladium, iam guttur illius taciturnum, cum repressit Angelus Domini, Michael scilicet, dicens; Ne immittas manum tuam in filium. Nunc enim noui, quòd tu timeas Dominum: sed adspice tuis oculis, & vide ad te missum arietem ligatum, & eum offer pro Isaac filio tuo. Hunc autem Angelum, qui hæc dixit Patriarchæ, militiæ principem Michaellem apertè esse credimus. Etenim Iacob quoque, quem frater persequatur Esau, militiæ princeps liberauit & serauit. Qui etiam ei animum addens, nè timeret eum qui persequatur, cum eoluctatur in nocte, & tangit eius femur, propemodum dicens; Si cum Angelis valuisti luctari, quid times hominem, in quem cadit interitus?

Cum autem multiplicati essent, qui ex pij Abrahamæ genere descenderant, vt pollicetur

Qq

tus

De Moyse
mirac. 4.

- tus ei fuerat Angelus, ij in Aegypto verò malè haberentur, eorum misertus est Deus, qui est natura benignus, & elegit Mosen famulum suum, & per ipsum Archangelum Michael, eum constituit ducem totius generis Abrahæ, vt educeret eos è terra Aegypti, & per mare rubrum tanquàm per siccam terram eos transmitteret, propèrante populo ad terram eis promissam, quæ fluebat lacte & melle, Michael Archangelo parante viam eius ante ipsum.
- Exod. 14.** Cùm autem peruenisset in regionem Moabitarum, vt transfret per eorum fines, ei resistit Balac Rex Moab, prohibens eum transire. Accersit quoquè ipse Rex Balac vatem quendam senem insignem, nomine Balaam, ad execrandum populum Mosis, vt vinceretur. Proficiscenti autem Balac in via occurrit Angelus Domini, Michael scilicet defensor Israelitarum. Quem cùm vidisset asina Balac, declinavit, & allisit pedem Balac ad parietem, & cum arguit asina humana voce, ostendens terribilem Archangeli visionem. Balaam autem cùm adspexisset splendorem, qui ex eo emicabat, valdè territus, dixit; Parce mihi, parce mihi Domine. Nam ignorans peccaui. Sed hanc licèt visionem adspexisset Balaam, non statim est reuersus? sed venit ad Regem Balac, qui eum accersuerat, vt desiderio eius satisfaceret. Sed ambo à scopo exciderunt. Nam cùm in altissimo loco sterisset Balaam, & conspexisset castra Israel tanquàm cedros propter aquas, propheticam benedictionem loco execrationis vel inuitus vates effatus est populo Israëlítico, dicens; Orietur stella ex Iacob, & surget homo ex Israel, & confringet duces Moab, & quæ sequuntur. Propter malum autem omninò & execrandum suum consilium, quod merebat, Balaam accepit exitium.
- De Balaam mirac. 5.** Quòd autem esset Michael princeps Domini militiæ, qui occurrit Balac, & ei denunciavit, vt qui esset dux populi Iudaorum, eumquè præcederet & deduceret, apertè ostendit scriptura in corpore Mosis, vt diuinissimus Iudas Apostolus frater Domini, dixit in sua catholica Epistola. Michael autem Archangelus, quandò contendens cum diabolo, diserebat de corpore Mosis, non ausus est efferre iudicium blasphemiam, sed dixit ei Angelus; Inrepet te Dominus. Quid autem cum diabolo disereret militiæ princeps Michael, sciemus. Conabatur hostis & inimicus & profanus diabolus cum summa impudentia, & contendebat in decessu Mosis, qui Deum maximè est contemplatus, efficere, vt eius corpus redigeretur sub potestatem interitus, vt nullus videret bonum signum in futurum ad humanam essentiam. Et idè dicebat tenebrosus saran luminosissimo Dei militiæ principi Michaeli, Mosem fecisse eadem Aegyptij, & alias in eum confingebat calumnias & criminationes. Superbo ergò & iactabundo maligni animo resistens Michael Archangelus & contradicens, & nunc hoc, nunc illud respondens ad ea confutanda, quæ ab illo dicebantur improbè? postremò videns eius insignem impudentiam, eum increpauit, dicens; Inrepet te Dominus? hoc est? Te, o diabole, perdat Deus. Statimquè euauit sceleratus aduersarius. Talis est enim potentia diuini & Deum contemptantis Michaelis, & hæc est, quæ fuit disputatio & contentio in decessu magni Mosis, quandò eius corpus abscondit Michael princeps militiæ, nè si id inuenissent Iudæi, tanquàm Deum adorarent, qui nè belluis quidem pepercerunt. Hæc Michael, qui est Angelicarum potestatum præstantissimus.
- Iudas Thadæus frater Domini.** Sed is quoquè etiam post decessum diuini Mosis, cùm Iesus Naue diuinitus in populum Israëliticum obtinisset imperium, & eum duceret in terram promissionis, & struxisset aciem contra aduersarios, & de committendo prælio disereret, visus ei tanquàm fortissimus miles militiæ princeps Michael, stans omninò erectus, læto vultu & veste insignis, eratque strictus gladius in manu eius. Accedens verò Iesus, qui erat armatus, ei acerbè dixit, vt est verisimile. Noster ne es? an aduersarius? Præclarus enim tuus & varius aspectus incitat me, vt te interrogem. Dic ergò mihi ocyus, priusquam te casum aggrediar. Non enim conuenit, vt acie relicta in discrimine, ego te pergam alloqui. Arbitror enim te venire nos speculatum. Sin autem venisti transfuga, abiecto hoc tuo micante gladio, sis citò nobiscum, & liberare ab exitio, quod impiæ vrbi Hiericho imminet. Sin autem es noster, cur solus stas extra aciem, quæ versatur in certamine? Dic mihi autem ocyssimè. ego enim ex lingua Hebraica te agnoscam. Hæc cùm interrogaret Iesus Naue, respondit ei Michael magnus ductor Dei ordinum; Ego præcipuus Dux copiarum Domini nunc accessi. Protinus autem, abiectis armis suis, Iesus Naue humè cecidit in terram, & eum adorauit, dicens; Domine,
- Num. 22.** A fina loquitur.
- Num. 24.**
- Num. 31.**
- S. Michaelis cum diabolo altercatio.**
- Corp^o Mosis cur absconditum.**
- De Iesu Naue mirac. 6.**
- S. Michael apparet Iesu filio Naue.** Iosu. 5.
- S. Michael magnus ductor ordinu Dei.**

mine, domine, quid imperas tuo famulo? Nam ego quoque sum tuus famulus, sicut etiam dominus meus Moses. Tu mecum quoque duc exercitum, me perpetuo, sicut illum, corborans. Ecce enim aduersus hostes fortiter direxi aciem, fretus inuictis tuis viribus; per quas saeuus & inhumanis Pharaon cum toto exercitu, colligatis simul curruum axibus, ut mari funditus obrueretur, effecisti: & qui dominum meum Moysen in via obstitendo impediunt, impios Moabitas ad interfectionem deleuisti. Quid imperas famulo tuo Domine? Sanctissimus autem princeps Dei militiae dicit ei; Solue calceos ex pedibus tuis. Locus enim in quo stas, est sanctus. Quod cum statim factum esset, iussit ut audacter inuaderet urbem illam, septem muris circumdatam & inexpugnabilem: & simul atque inuasisset eum septem sacerdotibus tuba canentibus, eam ad solum usque diruit admirabiliter, & eam totam cum omnibus aedibus & diuitiis exussit, ut qui eam Domino, tanquam consecratum donarium & praedae primitias, obrulerit. Deinde sic postea viginti & nouem Reges, praeter Hiericho, cum eorum exercitibus & urbibus Iesus Naue filius consumpsit, non habens ciuitatem, non ullam belli sedem, non milites, qui ullam haberent belli peritiam, sed diuino nutu, & auxilio maximi Ducis omnium caelestium potestatum.

Erat enim hic militiae princeps, qui etiam in Goliath pone est iaculatus, & eum primum prostrauit, quando diuina funda fuit percussus Dei parentis Dauid. Nisi enim Angelus Domini eum pone percussisset, supinus cecidisset in fronte accepto vulnere.

Eundem autem maximum militiae principem videt etiam Dei summus contemplator propheta Daniel, arguens sceleratos, qui aduersus castam Susannam insanierant, & dicit alteri eorum; Expectat Angelus Dei iam tenens gladium, ut te fecet medium. Quinetiam postquam venit in mentem Dei parenti & Regi Dauid, facti ab eo peccati, & egregiam illam compunctionem & poenitentiam cito ostendit, cum qua flens ex profundo cordis clamauit, Peccauit Domino: postquam vidit propheta Nathan Angelum, qui erat paratus, recessisse, dixit diuino Dauidi: Dominus quoque abstulit peccatum tuum, non morieris: magnam & ineffabilem benigni Dei bonitatem ei annuncians, & eum consolans.

Iam vero cum execrandus Sennacherib Rex Assyriorum, plurimas gentes redigisset in seruitutem, & multas Iudaeae munitas cepisset ciuitates, venit & circumdedit Hierusalem cum maximis copiis, & statuit Rapsacen fauissimum suum ducem ad piscinam viae superioris, & clamauit Hebraice ad Ezechiam & Iudaeos, qui erant in ciuitate, blasphema verba dicens & satanica; Hac autem dicit vobis Rex magnus Assyriorum; Quae est haec fiducia, qua confiditis, quod dicitis: In Dominum Deum confidimus? Egredimini ad dominum meum potentem Regem Sennacherib, & viuetis, & non moriemini: & comedet vir ficum suam, & biberet vitem suam: & accipiam ex vobis in terram meam, & glorificabo valde & magnificabo: & ne audiat Ezechiam, quoniam vos decipit, dicens; Dominus nos liberabit. Num liberantes liberarunt dii gentium vnusquisque suam regionem a manu Regis Assyriorum? Hac cum audisset Ezechias, induit sacco, & ingressus est in domum suam, & fleuit vehementer, dicens; Domine Deus Israel, qui sedes super Cherubim, & in orbem circundaris & glorificaris non tacite a Seraphim, & ab omnibus sanctis Angelis. Tu Deus solus in omnibus regnis terrae. Tu fecisti caelum & terram, & omnia quae sunt in eis. Inclina Domine aurem tuam, & audi: Aperi Domine oculos tuos, & vide, & attende sermones Sennacherib, quos misit, exprobrans Deum viuentem. Quoniam in veritate Domine desertas reddiderunt gentes Reges Assyriorum. Et nunc Domine Deus noster, serua nos a manu eius, & cognoscent omnia regna terrae, quod tu es Dominus Deus solus. Et egressus est Angelus Domini nocte illa, & interfecit ex castris Assyriorum centum octogintaquinque millia. Et cum mane surrexissent, inuenerunt corpora mortua. Et dum auerteretur & fugeret Dei hostis Assyrius Sennacherib, cum interemerunt duo filij eius grauius in gladio, cum permansisset nulla ductus poenitentia. Cuius autem fuit hoc stupendum, praclarumque & admirabile facinus & potentia? non omnium Regis Domini Sabaorth principis copiarum Michael, qui non visus duxit exercitum, & aduersarios temporis momento sine gladio aperte concidit, in auxilium & custodiam suorum, qui spem suam collocarunt in Deum viuum vltionum, & qui solus potest seruare?

Sed ingrati Iudaei, & stulti, & increduli, & ignari, qui plurimorum diuinorum benefici-

scribunt tibi
diuinitus al
latam victo
riam.

4. Reg. 25.

De sanctis
tribus pueris
mirac. 10.

Dan. 3.

Nabuchodonosor
adorat Deum,
victus miraculo.
Psal. 33.

De Daniele
propheta
mirac. 11.

Dan. 14.

Dan. 6.

Daniel S.
Michaelis
obsequio à
leonibus non
læditur.

Dan. 12.

De Habacuc
propheta
mirac. 12.
Dan. 14.

neficiorum fuerunt immemores, post manu Angeli hostium illorum infestissimorum factam cladem, & rumpem illorum fugam, ne sic quidem potuerunt intelligere & agnoscere, sed dicebant; Manus nostra excelsa fecit hæc omnia prodigia. Propter eam tradidit eos Deus omnino in manus Nabuchodonosor Regis Chaldaeorum, qui etiam diruit omnes muros Hierusalem, & incendit ciuitatem totam, & domum Domini, & bello capta accepit vasa sacra, & multitudinem diuitiarum eorum, & duxit omnia Babylonem. Et fuerunt Iudæi seruietes in captiuitate cum magno metu Chaldaeis, colentes omnes eorum simulacra, præter sanctos tres pueros & prophetam Danielem.

Hi enim soli viri pii, etiamsi plane infantes abducti essent in captiuitatem, Dei timorem semper habentes, non cum sui generis pontificibus, scribis & pharisæis eò deducti sunt, vt colerent deos, qui non sunt, neque regum illum iustum timuerunt; sed in Deum viuum, qui dat salutem, confidentes, cum ducti essent ad tyrannum, audacter dixerunt; Notum tibi sit, Rex, quod deos tuos non colimus, & imaginem auream quam posuisti non adoramus. Tunc Nabuchodonosor Rex in ira & furore iniicit Ananiam, Azariam & Misael in fornacem ignis ardentem. Dei autem Angelus, Michael scilicet, simul cum eis descendit in fornacem, & nec omnino quidem eos tetigit ignis, sed exeuellit Angelus flammam fornacis, & transiit ignis circuncircat, & combussit viros omnes, qui ipsos iniecerant, hoc est, administratos Regis. Tunc tres tanquam vno ore latantes, laudabant & benedicebant & solum Deum glorificabant. Rex autem audiuit ipsos Deum laudantes in medio fornacis, & citò surgens, dixit magnatibus suis; Non tres viros victos iniicimus in medium ignis, & adspæctus quarti est similis filio Dei? Tunc cum Rex eos accersisset, egressi sunt illæsi. Cum autem diuini pueri egressi essent absque vlla læsione, coram eis adorauit Rex, & dixit; Benedictus Dominus Deus Sidrach, Misach, & Abdenago, qui misit Angelum suum, & eripuit pueros suos ex igne fornacis ardentis. Tunc Rex constituit eos principes, & maximo eos honore affecit cum propheta Daniele. Pulchre reuerà diuinus cantor Dauid psallit; Castrametabitur Angelus Domini in circuitu tentorium eum, & liberabit eos.

Simile autem rursus miraculum ostendit Deus admirabilem, per gloriosum Archangelum suum Michael, in famulo quoque suo Daniele, iniecto in lacum leonum. Nam postquam regnarunt Reges alij à Nabuchodonosor, diligebatur ab omnibus sapientissimus Daniel, vt qui ex Deo somnia conserer. Babylonij autem inuidia moti, insurrexerunt eo tempore aduersus Cyrum, qui tunc apud eos regnabat, sicut prius aduersus Darium, & dicunt ei; Rex, da nobis, vt morte afficiamus Hebræum Danielem, quoniam Bel deum nostrum cõtriuuit, & venerandum draconem interfecit, & sacerdotes & incantatores nostros occidit. Sin minus, te intermemus & domum tuam, vt Iudaizantem. Cum verò vidisset Rex, quòd cum valde irgerent, coactus tradidit eis Danielem. Illi autem iniecerunt eum in lacum leonum, & fuit illic sex dies. Erant autem in lacu septem leones. Occlusit verò Archangelus Michael ora leonum, & non molestia affecerunt Danielem, neque attigerunt omnino corpus eius. Cum verò venisset Rex septimo die, vt lugeret Danielem in lacu, inuenit salua quæ fixerat signacula. Et lacu aperto, videt Danielem stantem rectum, & manus habentem extensas, & Deum laudantem, & dicentem; Benedictus es Deus, qui misisti Angelum tuum, & obstruxit ora leonum, & mihi non nocuerunt. Tunc Rex citò cum gaudio Deum glorificans, sustulit Danielem è lacu illæsum, & adorauit eum. Viros autem, qui Danielem accusauerant, iniicit in lacum leonum. Non prius autem fuerunt in solo lacu, quam eos inuadentes leones deuorauerant, & omnia ossa eorum tanquam in puluerem comminuerunt. Hic ergò vir desideriorum Daniel, sanctissimum Archangelij nomen nobis ostendit, quòd vocaretur Michael, id est, Dux Dei exercitus, vt qui hoc mysterium acceperit ab alio Angelo.

Porro verò Habacuc quoque propheta erat in Iudæa. Ipse autem coxerat pulmentum, & panes intinxerat ad nutrimentum, & ibat vt id ferret suis messoribus. Angelus autem Domini apprehendit verticem Habacuc, & impetu sui spiritus eum portauit à Iudæa Babylonem cum lentis alimento, & intulit ipsum Archangelus in lacum leonum, non solutis illic signaculis. Comeditque Daniel seruus Domini, & lætatus est. Et rursus idem Angelus Michael restituit confestim Habacuc in locum suum, nihil ei impedimenti afferens, quò minus eadem hora veniret, & eodem cibo messores

meffores suos copiose aleret. Papè, quanta est diuini Archangeli pernicitas?

Validissimo quoque suo impetu, diuino nutu, similiter rursus aliàs assumpsit diuinum quoque prophetam Ezechielem, vt dicit ipse Ezechiel in sua prophetia: Et adspexi, & ecce similitudo viri à lumbis suis, & inferius ignis? & à lumbis eius & superius tanquam visio electri? & accepit me à vertice in spiritu suo in medio cæli & terræ, & deduxit me Hierusalem.

De Ezechiel. ppheta mirac. 13. Ezech. 8.

Quinetiam apostolum quoque Philippum similiter rapuit Angelus Domini mei, & transtulit in Azotum, & non vidit amplius ipsum Eunuchus Reginae Aethiopum, postquam ab eo accepit baptismum salutarem.

De Philippo mira. 14. Act. 8.

Mentem autem impellit, & mihi animum excitat eximia gratia & virtus diuini Ductoris supernarum potestatum, & ducit ad narrandum vnum solum eius miraculum. Vincitur enim & caligat omnis vis dicendi, intuens ad altitudinem & multitudinem & excellentiam infinitorum & variorum & omnis generis eius miraculorum, & recusat omnino de ijs scribere. Deficiet enim planè tempus nos, vt diuinus ait Apostolus, narrantes. Est enim pelagus metiri, facilius, & stellas numerare, quam maxima, quæ à maximo incorporeo quotidie in nos fiunt, miracula. Ex magnis ergo & insignibus eius miraculis, audebo pauca quadam vobis narrare admirabilia opera.

De Marciano cerifero 15. mirac.

Tempore Michaelis Imperatoris & Theodoræ eius matris, erat vir quidam, nomine Marcianus, qui à teneris vnguiculis fuerat Cerifer venerandi huius templi. In ipso enim diuino & venerando & pulcherrimo templo Archangelico, omnes qui malè agitantur omne genus morborum, & accedunt in fide, & ex intemerata illa eius imagine bibunt vnguentum emanans, statim assequuntur, quæ speratur, curationem. In hoc ergo diuino & religioso templo assidue perseverabat prædictus Marcianus Archangeli Cerifer, vsque ad senectutem cum magno amore & fide, neque vnquam omnino opis habuerat medico: sed simul atque aliquando incidisset in vllum morbum, protinus procidebat in dicto templo Ductoris ordinum Michaelis, breuique sanus redibat in domum suam propter totam suam in eum affectionem.

Nota de vnguento ex S. Michaelis imagine manante.

Cum cum ergo aliquando grauis morbus & planè desperatus inuasisset, iacuit in inferiore parte templi Archangeli aliquot dies cum stabili & firma in eum fiducia. Cum plurimi autè amici & medici ad eum congregarètur, & dicerent alij alia, quæ ad eius pertinebant curationem, ipso verò ne eos quidem omnino de his audire sustinente, ausus est vnus ex medicis facere ea, quæ dicuntur fomenta, & iussit ijs, qui ipsi ministrabant, vt ei mederentur ante matutinum, vellèt an non. Cum autem fomenta composuisset medicus, domum redijt. Illa autem nocte Marcianus cum à se veluti discessisset, & esset in ecstasi, quomodo & vir hic pius narrauit, & subiectum argumentum ostendit veritatem, omnes templi portas vidit repente apertas, & ad lauacrum, quod extabat, virum terribilem cum impetu è cælo equitem descendisse. Cum is autem ex equo descendisset in purpureo, quod illic erat, marmore, ingressus est in templum, à plurimis stipatus, tanquam Præpositi veste indutus, & impletum est vniuersum templum odore ineffabili. Paulopost verò cum accessisset ad lectum Marciani, finxit se eà atrectare, quæ erant in scamno, & rapere quæ in eo erant posita ad alimentum & vsum? & cum inuenisset in catino posita, quæ dicta sunt, fomenta, ea accepta tulit ad Marcianum, rogans quid hæc sibi vellèt, & quisnam esset, qui ea temerè fecisset in domo sua. Cum is autem respondisset cum tremore, dixit ille terribilis & gloriofus duobus suis satellitibus? Tollite ea, & euntes, quamprimùm perforate caput eius, qui me contempserit, & ipsa in id iniicite. Cumque intinxisset summum digiti sui in candela, quæ impendebat eius admirabilem rerum effectrici imagini, signauit caput Marciani sancto oleo in figuram Crucis? & ex ecclesia egressus, equo rursus conscenso, sublatus est cælum? statimque clausæ sunt omnes portæ ecclesiæ, ita vt, quomodo, videri non potuerit. Marcianus autem magno timore affectus, & animo anxius vsque ad matutinum, propter terribilem visionem, accersijt presbyterum ecclesiæ, & narrauit ei omnia. Tunc presbyter cum quasiisset, quæ à medico parata fuerant, fomenta, nec inuenisset, Marciani quoque caput animaduertisset, & vidisset sanctam Crucem in eo per sanctum oleum expressam? obstupefactus, abiit quamprimùm ad medicum, vt ei narraret omnia, & consuleret, vt ipse quoque peteret veniam ab ordinum ductore Michaelè de ijs, quæ ipse admiserat.

Infirmatur Marcianus.

Visio Marciani ceriferi.

Nota hæc signationem, per quæ curatur Marcianus.

Diuitius
punitur me-
dicus teme-
rarius.

Cum autem venisset Presbyter in domum medici, inuenit illic multitudinem innum-
merabilem, & lectum qui non poterat comprimi, cognatorum & amicorum eius so-
ciorum: qui omnes desiebat repentinum, & non prius animaduersum, lethalem
eius morbum: ipsum autem iacentem in medio omnium, toramque eius faciem
vsulatam, clamantemque grauiter, & magna voce eiulantem: Misere mihi mei, qui
Deum timetis. Scindite Christiani caput meum, non fero enim dolores. Postquam
verò audiuit à presbytero verba terribilia, quæ audiuerat à pio Marciano, tunc intel-
lexit medicus esse plagam dignam sua audacia, & statim acerbè exclamauit: Ego
sum causa grauis huius meæ mortis: sed me tollite & abducite, & iacite in sanctam
ædem eius, & si quid iubet eius misericordia, faciet in me indignum suum seruum.
Portantes autem eum, tulerunt vnà cum lecto. Marcianus autem cum sensisset tu-
multū, assedit: & cum causam resciuisset, seipsum considerauit, & inuentus est omni-
nò sanus. Tunc citò descendens de lecto suo, Deum glorificauit, suumque defenso-
rem & Dominum & magnum medicū & militiæ principem Michaelē: cursumque
egressus, processit obuiam, & sustulit medicum è lecto, & portauit eum suis manibus
simul cum presbytero, & posuit eum ante sanctam aram, miserabiliter desentem &
confitentem, vt ei esset propitijs sanctus Princeps militiæ. Marcianus autem cum per-
se manare fecisset vnguentum è sacra illa imagine, vnixit caput patientis medici, sta-
timque fugatum est acerbū illud tormentum, & ardentes faciei pustulæ sunt extinctæ,
& factus est sanus omninò, sicut prius, glorificans Deum, & sanctissimum eius militiæ
Principem Michaelē. Mansit verò deceterò medicus ille perseverans & munificè
offerēs in eodem glorioso templo Archangelico, toto tempore vitæ suæ Dominum
laudibus extollens, & eum, qui fuit velox ad ferendum auxiliū & eum defendendum,
militiæ Principem Michaelē.

Eccè vim
vnguētī sa-
cræ imagi-
nis.

Atque nonnulli quidem dicunt esse nouem eorum ordines, conuenienter para-
bolæ Seruatoris, quæ dicit: Si mulier aliqua habens decem drachmas, vnā ex eis
perdiderit, non accensa lucerna eam quærit: & quandò eam inuenit, conuocat
amicas, dicens: Gratulamini mihi, quoniam inueni drachmam quam perdideram?

De decem
drachmis.
Luc. 15.

Sunt autē nouem ordines incorporeorum, nempe Angeli, Archangeli, Principatus,
Potestates, Virtutes, Dominationes, Throni, Cherubim, Seraphim: & decimus ordo
est hominum. Nonnulli verò dicunt nonagintanouē esse eorum partes: centesimam
autem esse hominum, conuenienter parabolæ centum ouium, de quibus dicit Chris-
tus: Si fuerint alicui homini centum oues, & aberrauerit vna ex ipsis, non relictis
nonagintanouem in montes profectus, quærit eam quæ errat: & si contigerit eam in-
uenire, de ea magis lætatur, quàm de nonagintanouem, quæ non aberrauerunt: Re-
uerà enim nos sumus, fratres, qui malè aufugimus, & aberramus super montes & col-
les nefariæ actionis & incredulitatis: quos non despexit pastor bonus & benignus,
sed quæsiuit, & supra suum humerum portauit, & retulit in numerum gregis boni &
non errantis.

Nouem An-
gelorum or-
dines.

Ibidem.

DE S. ARCHANGELO GABRIELE.

Laudemus ergò omnes Dominum, fratres, & nomen eius simul extollamus, qui
facit magna & quæ inuestigari nequeunt, gloriosaque & admirabilia quorum non
est numerus, per sanctissimum Michaelē quotidie, & olim & nunc, & hic & alibi,
& multis & singulis. Nam etsi per alios sanctos Angelos innumerabiles, fecit Deus
admirabilium innumerabilia miracula per vniuersum orbem terræ, trium tamen so-
lūm ostendit diuina scriptura preciosa & veneranda nomina, Michaelis, & Gabrie-

for. colēdi
Appartio-
nes S. Gabri-
elis.

lis, & apertè colendis Raphaelis. Et quòd sanctissimus quidem Michæl fecerit hæc
omnia, quæ sunt simul posita terribilia miracula, hinc patet ex diuinis scripturis. Di-
uinitissimus autem Gabriel missus fuit ab omnipotente Deo & patre, tempore diuini

I.

& benigni in terrā descensus, veluti quidam pronubus Dei Verbi, ad sanctam Virgi-
nem, & dixit: Ave gratia plena, Dominus tecum. & hac voce depulit antiquissimam
& diuturnissimam molestiam primæ parentis Eux, & impleuit lætitia vniuersum or-
bem terræ. Prius verò sterili quoque clarissimæ Annæ, quæ in hortu suo obsecrabat

Luc. 1.

II. Dominum, prædixit fore, vt ex ea nasceretur Dei parens. Quinetiam Prophete Zacha-
riæ in templo suffienti ipse dixit fore, vt in senectute gigneret Præcursores: quo tem-
pore eum etiam fecit obmutescere in pœnam incredulitatis. Eundem ergò diuinitissi-
mum Gabrielem vidit rursus idem Zacharias in sanctis sanctorum: cibū è cælis affe-
rentem ad Dei matrem. Eundem autem Gabrielem viderunt etiam pastores in ortu
Christi,

Luc. 1.

III.

III.

V.

V.

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi,

Christi, annunciantem eis magnum gaudium & vniuerso mundo. Alij quoque simili-
liter plurimi boni, insignes & diuini patres, sunt ab eo in diuinis initiati mysterijs. Nā
per hos duos, Michaelē, inquam, & Gabrielem, descendit omnis datio bona & om-
ne bonū perfectum, quod desuper mittitur in terram à Deo omnipotēte. Hæ enim
sunt duæ maximæ & paris momenti lucernæ diuinitatis, quæ est principium luminis,
& est vnica & trina: & quæ non occidunt luminaria totius orbis terræ, qui est sub ca-
lo, mystæque arcanorum, & ad futurorum introducentes mysteria.

DE ARCHANGELO RAPHAELE.

Inducitur autem præclarus Raphael, quandò Tobia ex cæcatis oculis artificiosè
illuminauit. Hic enim Tobias fuerat abductus captiuus in prima Hebræorū captiui-
tate Ninive. Cùm autem esset pius & iustus, cōuenienter legi, eorum qui erant sui gen-
eris, morientium in captiuitate, corpora clam sepeliebat, quæ cōtemptui habeban-
tur, & non sepeliebantur. Quodam autem die cùm reuersus esset ex hoc pio opere,
deposuissetq; ligonem & bipalium, dormijt extra domū suam, propterea quòd ipse
esset pollutus, conuenienter legi, quæ dixit: Quicumq; tetigerit mortuum, immundus
erit vsque ad matutinum. Illa autem nocte calidum excrementum in eius oculis de-
misit passer, & statim fuit ex cæcatus. Nequaquam verò blasphemijs incessens, perpe-
tuò agebat gratias Deo, qui id permiserat. Post hæc autem cùm accersiuisset Tobias
filium suum, dixit ei: Ecce ego, vt vides, fili, & cæcus & senex factus sum propter mul-
titudinem meorum peccatorum. Agè ergò, mittam te ad Gabelum cognatum me-
um. Deposui enim apud eum ante captiuitatem aliquot auri talēta: & affer ea ad sus-
tentandas meas calamitates. Sed viam, o fili, nescis: quoniam est magna. Inueniamus
autem hominem, qui sciat viam, timentem Deum, & cum eo conueniamus de iusta
mercede. Qui tibi sit viæ comes post Deum, & te rursus reducat ad meos obscuratos
oculos illæsum & lærum. Cùm autem talis homo ab eis quæreretur, accessit ad eos di-
uinus Archangelus Raphael humana specie, præ se ferens se velle conduci mercedu-
la, & dicit eis: Pacifiscimini mecum, vt par est, & ego ipsum conseruabo post Deum. Re-
ctè enim scio & locum, & cognatum tuum Gabelum, & eius vxorem, & filiam eius.
Cùm ij ergò sic conuenissent, & accepisset puerum Angelus, qui videbatur merce-
de conductus, cum plurimis votis ex senis manibus, ambulauerunt sine labore mul-
tos dies. Eos verò consecutus est canis quoq; è domo. Cùm ipsi autè venissent ad Ti-
grinū fluuium, sedit puer Tobias ad lauandos pedes: & adspexit piscem exilientem, vt
eum deuoraret: & exclamauit puer. Dicit ergò ei viæ comes Angelus: Nè timeas, sed
eum teneas audacter. Id autem cùm factum esset, rursus dixit ei: Disseca eum, & cor
quidem & iecur diligenter serua in vase, fel verò in altero vase. Habet enim senex qui-
dam, ad quem proficiscimur, formosam filiam habentem spiritum immundum, qui
vocatur Asmodæus. Qui propter eius amorem suffocauit septem viros, qui eam de-
sponderant. Loquat autem ego cum sene de contractu, & persuadebo ei, vt accipias
filiam eius in vxorem. Suffumiga autè eam ex iecore & corde, & fugiet ab ea Asmo-
dæus, homines occidēs dæmonium, in supremas partes Aegypti per me ligatum vin-
culis insolubilibus, & non repentè morieris. Et reuertetur ipsa quoq; nobiscum cum
multis facultatibus in domum tuam. Quod etiam factum est, vt summatim dicam.
Tunc puer seruauit cor & iecur & fel: piscem autem comederunt.

Cùm autem venissent, & alacriter accepti essent à sene Raguele, & verba mo-
nuissent de contractu, nolebat senex, timens maximè propterea, quòd esset ei propin-
quus gener, & ostendebat eis sepulcra septem virorum. Tandem autem persuasus
cùm celebrasset nuptias, & eum adspexisset vinum, quomodò ei suggesserat eius viæ
comes, Deo magnas egit gratias, & eam dedit senex vxorem Tobia, & dimidium su-
orum bonorum, & misit eos cum magno gaudio. Ipsi verò reuersis, & simul cum ea
ancillis & famulis & infinita pecunia, accepto etiā à Gabelo deposito, cùm venissent
prope domum Tobia, canis loco agnito procurrens, ingressus est domum, & cōple-
xus pedes Tobia, ei blandiebatur. Ille autè cùm ex eo cognouisset aduētum filij, sur-
rexit properè, & iuit ei obuiam, & hîc & illic offendebatur ad parietē non videns. Viç
verò comes dicit Tobia: Accipe fel piscis, & cùm in foribus occurreris patri tuo, pri-
usquàm ipse te amplectatur, vnge oculos eius, & statim aspiciet. Quod cùm factum
esset, & protinus visum recepisset, steterunt obstupefacti, Deum laudantes propter
omnia bona, quæ eis fecerat. Volentibus autem ipsis magnas referre gratias viæ
comiti,

S. Raphaelis
medicina
reparati
sunt: Tobia
oculi.

*legendū vi-
detur, omni-
um ordinū

S. Michael
vt sit à no-
bis inuocā-
dus.

March. 13.

comiti, qui existimabatur mercenarius, & prompto & alacri animo ei dare dimidium pecuniam quam attulerant, se eis aperuit Archangelus Domini, & dixit: Ego sum Raphael, vnus ex septem Archangelis, qui Deo offerunt preces iustorum: & neque comedi, neque bibi, etiamsi vos hoc putaretis. Domino verò perpetuò agite gratias, & semper ei cōfitemini, quòd magnificauit misericordiam suam super vos. Quæ cum dixisset, statim fuit sublatus ab eorū oculis. Hoc ergò solū dixit scriptura fecisse Raphaelem, quòd fuit optimum & maximum miraculum. Dicit autem se vnum ex septem Archangelis, quoniam * omnes ordines supercaelestium, & quæ intelligentia apprehenduntur, classium & cœtuum Duces & principes, sicut dictum est superius.

Celebremus autem nos hīc quoquē sincerē, vt debemus, o sacrosancte & à Deo collecte cœtus, lætū & illustrem & admirabilem diem festum ordinum ductoris Michaelis, qui animas & corpora beneficio afficit: & ei offeramus dona accepta & digna, & pios ei hymnos perpetuò non cessemus psallere, vt ipse quoquē moueat vehementiores intercessionēs ad cōmūnem Dominum & creatorem, vt nobis det veniam, qui multiplicium peccatorum humana imbecillitate circumdati sumus & miseria. Ad eum ergò clamemus & dicamus: Benigne minister benigni Domini, qui in mysterijs inuitas Michael princeps militiæ, assiduis tuis apud Regem glorię intercessionibus, omnes tuos laudatores & fideles tuos famulos, cum per pœnitentiã, vt meliores euadant, deduxeris, & vt sanctos decet viuant, erudieris, illic colloca in statione iustorum. Te enim omnis cœtus Christianorum, post Deum & intemeratam eius matrem, patronum habemus maximum & salutis defensorem. Te nostri auxiliij arma validissima & mœnia aduersus omnes hostes, tam qui in intelligentiã cadunt, quàm qui sub sensum, opponimus. Te nostræ defensionis diuinam & euidentissimam circumferimus gloriationem. Per te fideles Reges assequuntur trophæa victoriæ. Per te duces exercitū Christiani populi, vincunt & dedecore afficiunt phalanges gentium infidelium. Per te omnis gratia illuminans, & prædictio, & sapientia, & virtus data est fidelibus hominibus. Decet erò, vt qui habes etiã quòd potes, da etiam vicissim euentum petitionum. Protege semper & conserua vitam nostram pennis tuis Archangelicis, & nos libera ab omni nocumento. Cura affectiones eorum, qui ægrotant. Fac vt in auram euanescant & dissoluantur spiritus eorum, qui probris insultant & iniurijs. Adhuc magis deprime & deice elatum & gloriosum supercilium & magniloquentiam peruersi, & Dei hostis, & hominibus infesti satanæ, & fac vt cessent & ocioſæ redantur improbæ eius machinationes. Depelle dæmonum insidias, quæ aduersus nos structæ sunt. Euelle, quæ ab inimico fata sunt zizania in agro Ecclesiæ. Purga veri patrisfamilias & Domini sementem. Oppugna & ignominia affice & dissolue cœtus eorum, qui malè sentiunt, & sunt impij. Nos perpetuò confirma & corrobora intercessionum tuarum defensionibus ad hoc, vt citra impedimentum faciamus Dominicam & diuinam voluntatem: vt per tuam prouidentiam & defensionem digni habiti, qui vitam agamus in veritate & iustitia, assequamur æterna Christi bona in regno cælorum: gratia & misericordia Domini nostri Iesu Christi, cui gloria & potentia in secula seculorum, Amen.

BEATI PETRI DAMIANI SERMO IN FESTO BEATISSIMI MICHAELIS ARCHANGELI.

29. Septembr.

IRCA rerum cardinem versamur, & magnificentiam operum Domini stylo prosequimur impolito: nec est præsumptio, sed deuotio, quia non temerarij scrutatores, sed pij pulsatores accedimus. Honorauerunt siquidem stylū maiestas Virginis, & dignitas Crucis, & vtrunque præsumpsimus vtroque saluati. Nunc ad Angelos sermonem conuertimus, & illius purioris naturæ contemplantur originem, & hoc quidem conuenienter. In primis nanque locis illa duo prima posuimus, quæ sibi primatum vendicāt in rerum creaturis. Tertium autem locum sortiuntur Angeli, sicut in cælo, ita in scripto, sentitque

titque anima, quod continet pagina, & autoritas ratione munitur. Beata illa regio supernarum virtutum, in qua felices spiritus circumuolant Dominum Sabaoth, & sublimi pennarum applausu in plateis supernæ Hierusalem, Sanctus, Sanctus, Sanctus, clara voce decantant. Vidi (inquit Propheta) Dominum sedentem super solium excelsum, & eleuatum, & plena erat omnis terra maiestate eius, & ea, quæ sub ipso erant, replebant templum. Seraphin stabant super illud, sex alæ vni, & sex alæ alteri. Singula ista verba suo pondere librata sunt, & diligentissimam querunt expositionem, cuius nos immunes insipientia & ineloquentia fecit. Aliquid nihilominus exculpere tentabimus, si non ita sole nriter, veraciter tamen.

Visio hæc corporalis non est, vel fantastica inuoluta prestigijs, sed spiritalis & pura, purioris intelligentiæ desiderans sanctitatem. Hanc non vident nisi videntes, & qui mundi caliginem supergressi, splendorem diuinitatis lucidissima mente suscipiunt. Et, ut breuiter eam diffiniamus, Spiritus Dei nostro spiritui dulciter applicatus hanc efficit visionem, cum nos de præcisiua cumulat futurorum. Hoc igitur modo ille totius Prophetalis eloquentiæ gloria vidit Dominum, & sedentem. Filius Dei triginta & tribus annis seruus fuit, non dominus, minister non magister, vilis non gloriosus, & licet dixerit Discipulis: Vos vocatis me Magister, & Domine, & bene dicitis, Sum etenim: & Ego sum lux mundi: pauci tamen verborum altitudinem notauerunt, Pharisæis inuidentibus, Iudæis non credentibus, & illum arguentibus præsumptionis. Sed postquam resurrexit à mortuis, & in triumphali sede receptus est, imperatoria decreta propalata sunt orbi, fixitque Crucifixus in totam mundi latitudinem suæ dominationis insigne. Iam maiestatis nominibus circumfunditur ille pauper, & vnicus, & seruilium nominum vilitate dimota, Rex regum, & Dominus dominantium multa luce præfulgurat. Vidit ergo cum filius Amos, non humilem, sed sublimem, non iudicatum, sed iudicem, non opprobrium hominum, sed gloriam Angelorum.

Sedentem, inquit. Triplicem legimus Creatoris sessionem: vnã post mundi creationem, quando requieuit ab omni opere, quod patrârat: aliam post Ascensionem, quando assumptus est in cælum, & sedet à dextris Dei: tertiam post resurrectionem, cum sederit in sede maiestatis suæ, & nos cum eo sedebimus. Solet quietem labor præcedere, statio sessionem. Sed quando laborauit illa Maiestas, quæ nec afficitur passione, nec labore distringitur? Audi quomodo plurimus ei labor incubuit, cum illum pessimum præsumptorem de calis ad inferna detruxit, & hominem peccato penè simili compræhensum, de paradiso voluptatis in ærurnosum immisit exilium. Quantum putas tumultum in cælestibus efferbuisset palatijs, cum mortifer ille vastator irreparabile dissidium in illa cælesti curia fabricauit, conuentum proscidit Angelicum, & agmina stellantia secum traxit in mortem? Desæuit tunc Omnipotentis indignatio, totaque diuinitatis dextera percussus est inimicus, & in perditionis deuolutus est abyssum. Huic tam graui damno, tam grauius vindicato, successit & aliud. Peccauit nanque ille, qui huic resarciendæ ruina fuerat subrogatus, propter quem omnia subcælestia fuerant constituta. Peccante autem illo, multum splendoris sideris detractum est luminaribus, totamque elementorum materiam infectio deploranda confudit. Nondum auersus erat furor Domini, sed adhuc manus eius extenta, & dexteram eius singulari vulnere fatigatam prouocauit in se fragilis & lutosâ substantia, sensitque reliquias fulminei furoris miser homunculus, & personale delictum proserpsit vniuersos. Deturbatus igitur tumultibus frequentibus rationabilium creaturarum, Dominus maiestatis, & super suis hostibus vindicatus, cadentes Angelos cum desperatione damnauit, & hominem castigauit in spe, præuidens quanta bona de illius peccato esset facturus. Et ob hoc forsitan angelicum peccatum in scripturis non inuenitur expressum, nè scripturæ mandaretur, quod emendari non poterat. Requieuit ergo Deus, rationabili sine tantis malis imposito. Sed rursus tactus dolore cordis intrinsecus, & peccantium hominum enormitate granatus, deleuit quem creauerat hominem, & diluuium inhabitare fecit: nec hoc contentus, super Sodomam & Gomorrhã igne pluuit & sulphur, Aegyptios submersit in fluctibus, Israelitarum cadauera prostravit in eremo, ubique turbulentioris Domini representans imaginem. Ad extremum venit ipse nube nostræ carnis obrectus, & dolorum particeps & laborum, didicit obedientiam ex his, quæ passus est.

Consummata autè carnis susceptione, eleuatus est in cælum, & sedet à dextris Dei:

Esa. 6.
Visio Esaiæ
propheta.

Expositio
eius.

Dei Filius
33. annis seruus.
Iohan. 12.

Iohan. 8.

Nunc verò
Dominus &
Rex regum
dicitur.

Triplicis eius
sessio.
Gen. 2.
Mar. vi.
Math. 19.

Homo resar
ciendæ Ang
elice ru
inæ subroga
tus.
Esa. 5.

Gen. 7.
Gen. 19.
Exo. 14.

Luc. 2.

Mar. 16.

nec

nec tamen sedet ad plenum, quia assistit adhuc vultui Dei pro nobis. Erit autem ei tertia sessio gloriosa, cum bonos & malos diuerso fine, diuersisq; clausuris incluserit. Sedebit in sede maiestatis suae, cum nos traxerit ad se, & erit Deus omnia in omnibus. Prima sessio est gratiae, qua gratis omnia fecit. Secunda misericordiae, qua nos misericorditer redemit. Tertia gloriae, cum nos glorificabit. Attende autem sedentis gloriam, & excellentiam sessionis, vbi nulla creatura confedere praesumit. Seraphin, inquit, stabat, non sedebat. Vidi Dominum & vniuersam militiam caeli assistentem ei, (ait Propheta) assistentem dicit, non sedentem. Millia millium ministrabant ei, & decies millies centena millia assistebant ei, Daniele testante. Omnes Angeli stabant in circuitu throni, ait Euangelista. Et alibi: Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus populis, & linguis, stantes ante thronum. Sed & Virgo singularis adstat à dextris in vestitu deaurato. Moyses, vt videat trāsuntum Dominū, stat in petra, & Elias stat in conspectu Domini, & omnis creatura imperatoriae maiestati assistit. Solus ille transfuga spiritus, dissensionis principium, princeps malitiae, malorum summa, voluit confedere. Sedebat, inquit, in monte testamenti. Omnes stant, omnes ministrant, & tu, pacis inimice, sedere praesumis? Ipse Filius idem, quod Pater, sedere nescit, donec dicat ei Pater: Sede à dextris meis. Talem vidit cum Esaias, & Dominatorem vniuersae terrae, & in aureo throno suae diuinitatis sedentem, in illa secunda sessione, qua carnem nostram caelis inuexit.

Sequitur, Super solium excelsum. Excelsum solium, Angelicam naturam intellige, primam Omnipotentis creationem, & primaria dignitate praeditam potestatem. Super hanc sedet, & superuehitur Filius Virginis, susceptum hominem ordinibus prouehit Angelorum: quia etsi melior est natura, fortior est gratia: si magna dignitas, maior Dei voluntas, quam omni nexu naturae summus ille Philosophorum adstruit altiore. Eleuata est ergo magnificentia Dei non solum super caelos, sed & super Angelos: quia tanto melior Angelis effectus, quanto differentius praeter illis nomen haereditauit. Et plena erat maiestate eius omnis terra. Ipse Dominus Deus noster, in vniuersa terra iudicia eius, ait Psalmista. Et quomodo nunc post hanc eius eleuationem asserit Propheta omnem terram maiestate eius esse repletam? Sed cum dicit, Plenam maiestate, intelligit dicere maiestatis cognitione, quam ante eius incarnationem aut nulli meruerunt, aut pauci. Sed nunc ab ortu Solis vsq; ad occasum nomen Dei magnum praedicatur in gentibus, suntque omnes docibiles Dei, quos eius vnctio docet de omnibus. Nam etsi in Israel magnum nomen eius, non tantum iam vni angulo, sed toti mundo notitia se diuinitatis infudit.

Sequitur, Et ea, quae sub ipso erant, replebant templum. Templum accipe ciuitatem Dei viuentis, sponsam eius, quae non habet maculam, neque rugam. Sub ipso sunt incarnatio, passio, mors, & omnis illa horaria dispensationis molestia, quia resurgens ex mortuis iam non moritur. Haec sunt, quae replent Ecclesiam, quorum recordatio nobis annuas parit solennitates. Replebimur in bonis domus tuae, sanctum est templum tuum: quod tunc profecto mirabile est in aequitate, cum Ecclesia personas non accipit, respuit munera, veritatem eligit, diligit rationem. Sequitur, Seraphin stabant super illud, sex alae vni, & sex alae alteri. Duo Seraphin, Angelum & hominem accipe. Qui incendentes vel ardentis dicuntur, cum ille ardeat praesentia, hic memoria.

Primum de alis Angelorum videamus, & quali volitatione ferantur. Et quia nota est sententia illa, quomodo caput & pedes velent, & tantum media videantur, id est, quod fuit ante mundum, & quod post eum erit, his, quae in praesentia sunt, aliquantum apparentibus, Ezechielem adducamus in medium, qui animalium alas hoc modo distinguit dicens: Duabus alis volabant, & duae pennae singulorum iungebantur, & duae tegebant eorum corpora. Prima eorum ala est, dignitas suae productionis. Transi parumper in arcanum huius intelligentiae, & dignitatem huius considera creaturae: Ipsa est principium viarum Dei, ait scriptura. Quantum priuilegium, quod illa cogitatio Altissimi in hoc primum opus prorupit. Decebat profecto, vt singulari gloria praefulgeret, quod de manibus Dominantis primitiua creatione processit. Tu signaculum similitudinis, plenus sapientia, & perfectus decore, in delicijs paradisi Dei fuisti: dicit Propheta. Non solum similitudo, sed & signaculum similitudinis, vt tanto subtilius imago Dei insinuetur expressa, quanto differentius signaculum similitudinem

Matth. 25.

Cur Deus
sedeat.

Dan. 7.

Apoc. 7.

Angeli &
sancti cur
stent.

Psal. 44.

Exo. 33. & 34.

Esa. 14.

Psal. 109.

Psal. 8.

Heb. 1.

Psal. 104.

Psal. 112.

Iohan. 6.

Eph. 5.

Rom. 6.

Psal. 64.

Animalis

Ezechielis

expositio.

Ezech. 1.

Prima ala

quid.

Iob 40.

Ezech. 23.

hem præcedit. Vbi autem plenitudo sapientiæ, decoris perfectio, paradisi deliciæ nominantur, tota simul iungitur beatitudo. Subdit autem scriptura, quod superexcellit, & quod totius eloquentiæ superat facultatem: Quem preciosiorem fecit Deus. Hic dictum est quicquid dici potuit.

Secunda ala, gratia est confirmationis. Hæc ala feliciori volatu lassitudinem nescit, per omnia similis præcedenti, nec inferior. Cadentibus quippè præsumptuosus, & istis in humilitate durantibus, incircunscriptus ille Spiritus remanentes summa profectus est largitate, dans eis in munere, nè possent amplius aliqua labefactione corrumpti. Confirmati igitur, & de sui status stabilitate securi, lucidioris gratiæ subière fastidium. Seruiunt ergò illi, cui seruire, regnare est, & felici securitate, & secunda felicitate. His duabus alis volant Angeli, volatione vtrique indefessa, & creati digniter, & fortiter confirmati.

Tertia ala est, singularis amor sui Creatoris: & hæc quidem felicissima, subtilibusq; pennulis intertexta. Amant enim, & ardent, & desiderant in eum prospicere, cuius amore feliciter incenduntur. Quando enim propiores, tantò feruèntiores, & in lumen maiestatis absorpti indicibili modo & semper ardent, & semper satiantur.

Quarta est, assidua visio diuinitatis. Sed & hæc pennis floridioribus intertexta. Quarta dignitatis est, assidue videre Deum? Et illi quidem spiritus, etià cum mittuntur, non fraudantur gloria visionis, quia ubiq; occurrit diuinitatis essentia, quæ intus est omnia continendo, gubernando exterius. De his duabus scriptum est: Duæ pennæ singulorum iungebantur, cum singularis amor ex assidua visione nascatur, & assiduam visionem singularis amor efficiat.

Quinta est, gaudium nostræ redemptionis: & ipsa multiplici picturata varietate. Quis verborum copia comprehendat, quatum gaudium Deus homo virtutibus Angelicis ingenerauit, cum & eorum collegam, qui ab eis exierat, sed non erat ex eis, vexillo Crucis irruente confregit, & hominem perditum ad regna reuocauit cælestia? Nec mirum, quia videbant materiam repurgatam, de qua superna illa ciuitas reaficitur, cuius participatio eius in idipsum.

Sexta est, restitutio supernæ ciuitatis. Sed & hæc picturis pulchrioribus colorata. Quid enim erit, cum illo terribili iudicio peracto, Dominus virtutū hominēs Angelis sociabit, resarciens damnum, redintegrans numerum, & vnumquenque ordinem ex meritis hominibus ad summam reuehet numeralem? Tunc sicut latantium omnium habitatio erit in ciuitate Dei: quia varietate partium ordinata, nil erit amplius quod repugnet, vel quod à statutis locis valeat elocari. De his duabus dicitur: Duæ regebant corpora eorum: quia gaudium nostræ redemptionis, & restitutio supernæ ciuitatis, beatorum spirituum corpora contegunt, & resarciūt, nè tam ruinosa diminutio in illa superiori gloria cognoscatur. Et attendendum, quanta benignitas gratiæ genus humanum in istis administratorijs spiritibus accumularet, quia pugnant pro nobis, ut illud: Factum est prælum magnum in cælo: vincunt pro nobis, sicut ibidē subiungitur: Nunc facta est victoria: gaudent pro nobis: Quia est gaudium Angelis Dei super vno peccatore poenitentiam agente: sicut scriptum est: Angeli pacis amarè flebunt. Hæ sunt felices pennæ, quibus ille numerosus ordo superuolat, stans inirritabiliter, alacriter volans, & in æternitatem.

Sed iam redeundum est ad nos, & stylus ad nostram retorquendus humanitatem, quos ab Angelico consortio corporeæ voluptates, & iniquæ voluntates diuidunt, & abiungunt. Et licet in hanc degenerauimus vanitatem, portamus tamen imaginem Creatoris, quæ etsi obscurari potest, nequit tamen deleri. Vniuersa vanitas omnis homo viuens (ait iustus) sed & in imagine pertrahit homo. Assignemus ergò sex alas homini, etsi non tales, qualescunq; tamen. Prima hominis ala reuertētis ad Deum, amaritudo cordis est. In multis offendimus omnes, & non est numerus offensionum nostrarum. Sed cum accedente & accedente gratia Dei cor nostrū, recogitamus omnes annos nostros in amaritudine animæ nostræ, obscuratam reclamamus imaginem, & in nostrum principium teformamur. Sed quia corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem, sequitur secunda penna, confessio videlicet oris. Ante omnia confessio (dicit scriptura) nihilque Deo gratius est, quàm confiteri, & accusare quod fecisti. Plena est omnis scriptura sacra tantæ virtutis testimonio, cui tam veteris testamenti, quàm noui tota seruit authoritas. Istæ siquidem duæ virtutes sunt, quæ multiplicem cumulum scelerum nostrorum ante Dei oculos abscondunt.

De

Pfal. 31. De his dicitur: Duæ tegebant eorum corpora. Beati enim, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum. Imputavit, dixit, non fecit. Qui enim peccatum non fecerit non est, nisi vnus, & hic Filius Dei. Omne autem, quod ipse nobis non imputare decreuerit, sic est quasi non fuerit. Tertia ala est spes. Hæc est, quæ fragiles animos erigit ad superna, quæ tedium expectationis leuigat, quæ præsumit de misericordia iudicis, & in diuinæ pietatis obuersatur palatio. Quarta est timor. Iste est, qui subcutit carneam vestem nostram, ossa penetrans, & ipsis se infundens medullis. Offert paululum oculis cordis imaginem Domini, & illius Domini, qui fecit cælum & terram, qui potestatem habet corpus & animam mittere in gehennam, cuius patientiam prouocasti, thesaurizans tibi iram in die iræ & reuelationis iusti iudicij Dei. Cum hæc intuitu diligentiori prospexeris, timor & tremor venient super te, & formido mortis interiorem hominem validius interuertet. Quia igitur spes multum præsumit, & timor diffidit nimis, vtrunq; iungere non moreris, vt in commune faciant, quod diuisa non possunt. Discite sic sperare, vt timeas: sic timere, vt speres. De his scriptum est: Duæ penne singulorum iungebantur. Quinta est humilitas. Propè est Dominus his, qui obtriuerunt cor, ait scriptura. Humilitas est mater virtutum, superbia vitiorum regina. Hæc sola virtus virtutum nutrix, quam solam in Virgine Matre respexit Altissimus: cuius, quandiu conuersatus est in terris Filius Dei, & executor extitit, & magister. Discite à me, inquit, quia mitis sum, & humilis corde. Sexta est charitas. Hæc est principium, & finis, bonorum clausula, singularis filia summi Regis. Superfluum est eam verbis prolixioribus commendare, cui alludit tam secularium, quam diuinarum literarum tota facundia. De his dicitur: Duabus alis volabant. His geminis alis illi pennati euolant ad superna, de quibus dicitur: Frustrà iacitur rete ante oculos pennatorum. Quòd si istis volauerimus, nec defecerimus, quandoquè etiam pennis Angelorum volabimus, & videbimus illum in decore suo, qui est Deus benedictus in secula seculorum, Amen.

NARRATIO MIRACVLI, QVOD FACTVM EST IN REGIONE CHONENSI A MICHAELE

Archangelo, principe militiae celestis. Habetur in Simeone Metaphrasie 5. Septembris, nos ad 29. Septembris transfulimus propter S. Michaelis solennitatem.

29. Septembr.

DE sanctis quidem viris narrare, & res illorum meminisse, non solum est pium, sed etiam nobis vtile & conducibile. Memoria enim est omnino signum desiderij. Martyrum autem & sanctorum desiderij, transit ad ipsum commune Dominum, quem illi laudare, & ei gloriam tribuere elegerunt, & à quo rursus maiorem sunt gloriam consecuti. De incorporeis autem scribere virtutibus, earumq; diuina signa enunciare & prodigia, est longè vtilius. Nam quo est eis maior apud Deum coniunctio & fiducia, eo etiam maiorem percipimus vtilitatem ex eorum narrationibus. Incipiendum est autem paulò altiùs. Nam id quoquè coniunctum est cum argumenti consequentia.

Cum Christi iam discipuli, eiusq; Euangelij ministri & nostræ salutis, ciuitates obirent, & disseminarent prædicationem, & multos adducerent ad agnitionem, Euangelista quidem & Theologus Iohannes, cui de maiori, quam in alios discipulos, Magistri in eum beneuolentia testimonium fert Euangelium, versatur apud Ephesios: Philippus autem venit Hierapolin. Iohannes cum inuenisset Ephesios errantes in profunda nocte infidelitatis, sacrificiaque & festa peragentes, & quæcunque Deo conueniunt, Dianæ facientes, doctrinæ luce eos deducit ad veritatem: & cum puro veritatis radio eorum animas illustrasset, transit ipse quoq; Hierapolin, & versatur simul cum Philippo. Quoniam autem vsq; adeò decepta erat ciuitas, & Gentium erroribus erat adeò implicata, vt vel viperam Deum existimaret, neque vilo modo vellet admittere diuinum semen, & pietatis prædicationem, Apostoli Christi, qui non poterant aliter ijs persua-

S. Iohannes conuertit Ephesios.

Hierapolite viperam pro Deo colunt.

persuadere falsa hæc esse, & illorum animos traducere ad pietatem, proficiscuntur ad bestiam, quæ quidem fuerat eis causa tanti erroris & interitus. Et ambo conuersi ad orationem, & in Deo facientes virtutem, ipsam statim deiciunt, & morte afficiunt.

Hoc stultos vehementer irritat, & magno ciet furore contra Philippum, vt qui eum reputarent esse suæ gloriæ euersorem & patriorum rituum. Et omnes simul in ipsum irruentes, tanquam vno animo tracti & vna rabie, & alius alia parte beatum illud caput apprehendentes, cruci affigunt, & ei acerbissimè vitam præsentem eripiunt. Sed Magister curam non abiecit discipuli: & qui misit, non est oblitus Apostoli: sed quoniam vidit ipsum conformem eius perpellionibus, eum etiam fecit socium gloriæ illius & miraculorum: & repente quidem fuit vrbs terramotu concussa, sicut prius, quo tempore Christus meus pro nobis mortem subiit, & Crucis supplicio volens est condemnatus: metus autem & pœnitentia inuadit ludæos, eorum valdè percellens animos, & suadens, vt seuitiæ suæ & immanitatis petant veniam. Et ille quidem sic præclarè è vita excedit, cum certamen & cursum Apostolicum exornasset corona martyrij.

S. Philippus crucifigitur.

Magistro autem dilectus Iohânes, transit ad quendam locum, qui vocatur Chereptopa. Quo quidem in loco cum rursus solita peregrisset, eis acclamat fore, vt mox Michaelis Angelorum principis diuini illi fiat visitatio, & diuinum quoddam signum & admirabile. Sed ille quidem inuit etiam ad alias ciuitates, talèrum doctrinæ sibi creditum volens multiplicare: re vera autem impleta sunt, quæ prius ab eo prædicta fuerant: & aqua ex illa terra emanauit paulopost, quæ, si quis seu morbo laboraret, seu aliqua alia premeretur affectione, simul atque eam sumpsisset, præbebat curationem: & miraculorum copia & magnitudine, clariùs & apertius, quàm lingua, ad se conuocabat infideles, & conuertebat ad pietatem. Erat enim cuidam Laodiceno filia vni-genita, muta ex quo primùm fuerat in lucem edita. Quod quidem medium cor eius penetrabat: & vt suæ filię linguæ soluerentur vincula, vel propria emisset anima. Is ergo occupatus à graui morbo infidelitatis, videt diuinam quandam visionem, meliora annunciantem, & pulchrè ei promittentem id, quod erat futurum. Videt autem, non vt qui dignus esset habitus videre talia, (Quomodo enim, eum & esset impius, & caliginem tantæ infidelitatis haberet offensam oculis?) sed vt & ille cum filia conuertetur ab infidelitate, & multos alios attraheret ad pietatem.

Nota de mira aqua vi.

Visio Laodicieni cuiusdam.

Visio autem erat quædam intelligibilis natura, quæ ei adstabat in somnis, & iubebat, vt veniret cum filia ad sanctam aquam, quæ apparuerat, pollicens fore, vt non reuerteretur dolore affectus: sed si veller, exerceret pulchram negociationem, & soluta solùm fide, quæ est in eius potestate, emeret filię curationem. Ille itaque è somno excitatus, plenus horrore & metu, statim cum filia accedit ad fontem aquæ, sicut iubebat visio. Et cum eos quidem, qui illic erant congregati, eam frequentes inuenisset haurientes, & eam in sua corpora infundentes, deinceps autem etiam cõsequentem operationem, & vnicuique præbentem à morbo liberationem: rogauit eos, qui aderant, quamnam esset eis in aqua inuocatio: & quidnam hoc sit, quod sensim ad aquam cantantes, tam celere & copiosam assequerentur curationem. Illi autem responderunt: Nomen patris, filij, & spiritus sancti, & militiæ principis Michaelis. Ille autem nihil differens, nec accipiens tempus ad deliberandum, sed oculos simul & manus ad cælum attollens, vehementer vsus est inuocatione, & aduersus affectionem Deum vocauit, qui tribus personis cognoscitur: & eius ministrum Michaellem mouit ad intercessionem. Neque verò frustratus fuit petitione: sed assatim collegit curationem. Non solum enim filia desijt esse muta: sed ipse quoque & filia liberati sunt à vinculis infidelitatis: quod quidem erat impedimento linguæ longè grauius. Nam simul atque pater dedit aquam filię, & facillè mouebatur lingua ad gratiarum actionem, & Deum habebat in ore, & famulum eius Michaellem inuocabat admirabiliter, & præter opinionem. Quid deinde sequitur? Baptisma ipsius Laodicieni & filię, & totius familię ad Christum adductio, & templi militiæ principi extractio: magnificiq; & sumptuosi tē-
 si sanctificatio, & reuera domus, vt scriptum est, decor. Et ille quidem cum sic credidisset, & pro beneficio tales reddidisset gratias, domum reuersus est cum filia, saluus factus (vt diuinus ait Apostolus) per filiorum procreationem, vel potius saluam videns filiam, & ambo ditati pietate.

Insigne miraculum.

Templi s. Michaelis. Psal. 25.

1. Tim. 2.

Nonaginta autem annis postea, puer Hierapolitanus, nomine Archippus, cum pij seminis & verè bonæ radicis esset bonum germen, tanquam quoddam in me-

dio heresum spirans pietatis suauitatem, decimo anno gratis venit ad hoc templum, ut qui duceretur à quadam prouidentia: & sit eius ædituus, qui quidem diuina gratia dignus fuit habitus. Carnis enim voluntatem tam pulchrè superauit, & tam pulchra fuerunt eius vitæ proœmia, vt neque pane vesceretur, neque aliquo alio ex ijs, quibus homines vescuntur necessariò: non vteretur balneis, neque sui corporis vllam curam gereret: sed semper spiritali viuendi rationi vacaret: idque cum esset puer, & nondum perfectiorem attigisset ætatem. Quod quidem penè esset incredibile, nisi magnitudo virtutis, & spectaculorum, quibus dignus fuit habitus, hæc redderet credibilia, & contra quæ nihil dici potest. Nam herbas quidem coquens, comedebat, easque agrestes, & quæ ne tantillo quidem salis adpersæ erant: quod quidem omnibus necessarium est cibi condimentum. Id autem fumebat semel in hebdomada: & aquam bibebat dimensam. Indumentum autem erant duo sacci, vnus quidem pro tegumento corporis, alter verò pro stragulo, longo tempore vterq; eorum vsum implens. Anno enim toto alter ex faccis tegebat nuditatem, altero stratum operiente. Deinde vsum permutantes, alter quidem vestimentum, alter verò rursus fiebat stragulum. Atque ea quidem, quæ erant sub sacco, erant acuti lapides: parte autem, quæ erat ad caput, sacculus sub se sentes habebat. Sic verò quiescebat vir ille egregius, si quando cum corpus defessum cogebat, vt se modicè remitteret.

Mira pueri abstinentia.
Vestis sacco.
Asperimū stratum.
Oratio eius in tali abstinentia.
Psal. 89.

Quænam autem fuerunt eius verba ad Deum, per quæ suscepit hanc vitam laboriosam & asperam? Nè bona huius vitæ videat meus oculus, neq; mihi mens vnquam pèdeat à presenti vanitate: imple, Domine, oculos meos lachrymis spiritalibus. Contere cor meum, & dirige gressus meos. Quid enim mihi prodest hoc corpus è luto factum, quod nunc quidem est, paulopost autem non erit: quod quidem sicut herba manè efflorescit, vespere autem flaccescit? Liceat mihi, vni bono animæ adherere, quod mihi omninò conciliabit eam, quæ illic est, beatitudinem. Hæc quidem semper apud se versabat in animo, & Deum alloquebatur. Turba autem infidelium hæc nequaquam poterat ferre æquo animo: sed partim quidem magna illa abundantia miraculorum aquæ sanctificatæ, partim autem Archippi quoque zelus ad virtutem, & quæ sunt ex Deo certamina, & tanta propter illum tolerantia, illos mouebant & incitabant, & ad apertam deducebant insaniam.

Non ferunt impij vitæ sanctitatem & aquæ miracula.
Aquæ cõtra naturalem cursum fluunt ad partem dexteram.
Psal. 26.

Certè cum simul coisissent, & dentem instar apri in vtrunque acuisent, alij quidem crinibus Archippum apprehendunt, & virgis (ò manus sceleratas) eum cædunt crudeliter. Alij autem confluunt aduersus sanctam illam aquam, hanc quoque malè conantes afficere. Sed illis quidem manus obtorpuerunt: his autem flamma illinc ex aduerso occurrens, fecit, vt redirent inanes. Vnde etiam ad aliam conuertuntur machinationem, volentes Archippum tollere de medio, & superare ipsam aquæ operationem. Quænam est ergò ea machinatio? Templi aream ad sinistram præterfluebat fluuius, nomine Chrysus. Eius stauerunt deriuare fluentum, & in aquam sanctam immittere, vt in hac congressione cum aqua fluuij aqua illa diuina admixta, non amplius haberet eandem operationem, sed perderet virtutem curationum. Atque hæc quidem illi: & ab eis deinde conuertitur aqua fluuij, vt immitatur in aquam sanctificatam. Illa autem (ò Dei virtutem, & inanem impiorum laborè) non, vt contendebant, fluxit ad sinistram: sed conuersa est in cõtrariam partem, quomodo etiam in hodiernum vsque diem cernitur fluere.

Postquam autem res eis aliter cessit, & iniquitas, vt cum diuino dicam Dauide, se ipsam sefellit, eis secundum quid suggerit maius priore seminator zizaniorum & hostis humani generis. Ego autem id narrabo, ex alto repetens: Duo quidam alij fluuij originem habentes in Oriente, quorum alter quidem Lycocaper, alter verò Cuphus vocabantur, ostijs quidem à se inuicem distantes, sacrum illum locum transmittebant: confluentes autem ad montis radices, & ambo vnus effecti, fluebant per Lyciam. Suggestit ergò malignus ijs, qui armabantur aduersus pietatem, & persuadet, vt immitant fluuios aduersus sanctum locum: vt non solum diuinam illam aquam, sed ipsum etiam locum cum templo fluuij attraherent. Erat enim locus vsque ad decliuem & concauus, vt non solum facilè, sed etiam ceclerrimè videretur fururus deorsum aquæ lapsus. Magna ergò manu congregata, Laodicea (est autem hæc insignis vrbs Lyciæ) conueniunt: deinde accedunt ad rupem, quæ est prope templum. Erat autem rupes adè alta, & tanta magnitudine, vt eam perfectè pertingeret ne posset quidem oculus. Illi verò primùm illinc incipientes, maximam fossam fodiebant inter fluuios & petram.

petram. Postquam autem satis iam eis effossa esset fossa, cauant locum vsque ad profundum terræ sinum, in quem conabantur deriuare fluuios, & cum sepi circumdant, quod erat laboriosissimum, vt repente quidem aqua illic cogeretur: deinde, sepi repente rupta, celerior esset aquæ descensus.

Interim autem, dum isti multiplices ac varias construebant machinas aduersus locum sanctum, Dei famulus Archippus, in nudo solo iacens, eum acriter rogabat, & pro viribus supplicabat, vt sacer ille locus appareret potentior insidijs inimicorum: & In Deo, dicebat, cōfido, qui me saluum facit à pusillanimitate & tempestate, quod non sinet sanctam domum suam videre interitum. Cum decem itaque dies intercessissent, illi quidem sepem aquæ diruunt circa initium noctis, vt in Archippum nequam prouisurum & caurum aqua irruens, ipsum quoque simul cum aqua obrueret. Et stantes ad sinistram, expectabant sancti loci, quæ mox videbatur futura, submerfionem. Dei autem seruus Archippus, postquam sensit fluuios iam descendentes, coepit flere vehementius, & precari intentius: Extulerunt fluuij, Domine, dicens, extulerunt fluuij voces suas, Extollent fluuij fluctus suos à vocibus aquarum multarum. Mirabiles elationes maris, mirabilis in altis Dominus. Domum tuam decet sanctitudo, Domine, in longitudinem dierum. Cum sic ergo affectus esset Archippus, & sic præclare vacaret orationi, diuina visio desuper à duolâs modo quodam arcano, eum vocauit nominatim. Et ille quidem è templo egressus, continuo cecidit pronus, vt cuius oculi non ferrent securè se ad tale applicare spectaculum. Ea autem illi dixit: Surge, & veni huc ad me, & Dei virtutem videbis inexpugnabilem in his aquis, quæ vehementer confluunt.

Cum itaque beatus coniecisset Archippus, hunc esse magnum illum caelestis militiae principem, stetit quidem, vt ei iussit, ad eius sinistram: statim autem vidit columnam ignis, quæ à terra pertingebat vsque ad ipsum celum: & vocè illinc audiuit, quæ eum iubebat esse bono animo, & non timere. Deinde ad ipsos quidem aqua processit. Cum ille autem manum sustulisset, & Crucis signum formasset, & loco stare iussisset fluuios, (Quanta est, ô Christe, multitudo tuæ virtutis?) viderunt eum aque, vt Psalmicè dicant, & timuerunt, & tanquam murus repente cōcreuerunt ac constiterunt. Cum ille autem rursus sustulisset dexteram, & in rupe, quæ erat propter templum, figurasset signum Crucis, repente erupit tonitru, & terra valdè cōtremuit, & terra motu quidem fissâ fuit petra: ille verò cum valida rursus in eam arma torfisset, nempe terribile signum Crucis: Conteratur quidem hic, dixit, omnis virtus aduersarij: scateat autem ab omnibus malis liberatio ijs, qui accedunt fideliter. Cumq; sic dixisset, iubet Archippum transire ad dexteram. Cum is autem ad dexteram stetit, & iussui statim paruisset, militiae princeps maxima & clarissima voce iussit fluuijs, dicens: In hoc infundibulum decerò infundimini. Re autem sic admirabiliter & contra opinionem facta, vt iusserat, diuinus Archangelorum quidem princeps Michael continuo ab Archippo auolans, reuersus est vnde descenderat, & ad primam lucem accedit, qui ipse quoque est lux perfecta, & illo admirabili, & qui naturam superat, splendore fruitur. Dei autem seruus Archippus, ab illo tempore in templo permanet, intentius & ardentius ei preces fundens.

Sed ille quidem cum annos vixisset septuaginta, hac vita relicta, ad suum redit Dominum, tanquam bonus quidam agricola, pulchrorum horum virtutis seminū mercedem accepit. Miracula autem in hodiernum vsque diem fidelibus sciant vberius intercessionibus ipsius Michaelis principis incorporo-

rum: Gratia & benignitate Domini nostri Iesu Christi:

Cum quo patri gloria simul cum sancto spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Rr 2

RELA-

Vide stultam
impiorum ma-
chinationem.

Psal. 92.

En etiam S.
Michael
Crucis si-
gno mira-
facit.

Beati Ar-
chippi felix
exitus.

RELATIO DE DEDICATIONE BASILICÆ
SANCTI MICHAELIS, ET MIRACVLIS OSTENSIS.

*Habetur in Homiliario Doctorum, & consentiunt antiquissima Mar-
tyrologia, atque etiam peruetusti codices manuscripti, in
quibus tota extat ad verbum.*

29. Septēbr.
Ecclesia S.
Michaelis
ab ipso con-
dita.

Garganus
mons à quo
& vnde di-
catur.

Sagitta re-
dit in eum,
qui iecerat.

Nota anti-
quam con-
suetudinē.

Psal. 109.
Diuina vir-
tute in fugā
cōpelluntur
Neapolita-
ni.

MEMORIAM beati Michaelis Archangeli toto orbe ve-
nerandam, ipsius & opere condita, & consecrata nomine
demonstrat ecclesia: quæ non metallorum fulgore, sed
priuilegio est commendata signorum: vili facta schema-
te, sed cælesti prædita virtute, vtpotè quam fragilitatis hu-
manæ memor Archangelus, è cælo veniens, ad prome-
rendam ibi mortalibus supernorum ciuium societatem,
propria manu condere dignatus est. Vertice siquidem
montis excelsi posita, de corpore eiusdem saxi spelunçæ
instâr præcauata ostenditur. Est autem locus in Apuliæ
finibus, vbi inter sinum Adriaticum & montem Garga-
num ciuitas Sipontina sita est. Qui à mœnibus ciuitatis ad duodecim millia passuum
erectus, in cacumine supremo beati Archægeli, quam præfatus sum, gestat ecclesiam.
Hanc mortalibus hoc modo cognitam, libellus in eadem ecclesia positus, indicat:

Erat in ea ciuitate vir prædiues quidã, Garganus nomine, qui ex euentu suo monti
vocabulum indidit. Huius dum pecora, quorum infinita multitudine pollebat, pas-
sim per deuexi montis latera pascerentur: contigit, taurum armenti gregis consortia
spernētem, singularem incedere solitum, & ad extremum redeunte pecore, domum
non esse regressum. Quem dominus, collecta seruorum multitudine, per denia quæ-
que requirens, inuenit tandē in vertice eiusdem montis foribus cuiusdam assistere
spelunçæ. Itaque ira permotus, cur soliuagus incederet, arrepto arcu, appetit illum
sagitta roxicata: quæ veluti vëri flamine retorta, eum à quo iacta est, mox reuerfa per-
cussit. Turbati ciues & stupefacti, qualiter res fuerit effecta, (non enim propius acce-
dere audebant) consulunt Episcopum, quid factò opus sit. Qui in dicto ieiunio tridua-
no, à Deo monuit esse quærendum. Quo peracto, sanctus Domini Archangelus Epi-
scopum per visionem alloquitur, dicens: iam benè fecisti, quod homines latebar, à
Deo quærendo mysterium, causam videlicet hominis suo telo percussit. Sciatis autem
hoc mea gestum voluntate. Ego enim sum Michael Archangelus, qui in conspectu
Domini semper assisto, locumque hunc in terris incolere, tutumque seruare institu-
ens, hoc volui indicio probare, omnium, quæ ibi geruntur, ipsius quoque loci me ef-
se inspectorem atque custodem.

Hac reuelatione comperta, consuetudinem fecerunt ciues hîc Dominum preci-
bus, sanctumque deposcere Michaelem: duas quidem ianuas ibi cernentes, quarum
vna Australis, quæ & maior erat, aliquot gradibus in occasum vergentibus adiri pote-
rat: sed nec vltra cryptam intrare ausi, pro foribus quotidie orationi vacabant.

Inter hæc Neapolitani, paganis adhuc ritibus oberrantes, Sipontinos & Beneuen-
tanos, qui centum quinquaginta millibus à Siponto distant, bello laceffere tentant.
Qui antistitis sui monitis edocti, tridui petunt inducias, vt triduaño ieiunio liceret eis
quasi fidele patrociniū S. Michaelis implorare præsidium. Quo tempore pagani
ludis scenicis falsorum inuitant auxilia deorum. Ecce autem nocte ipsa, quæ belli præ-
cessit diem, adest in visione S. Michael antistiti, preces dicit exauditas, victoriam spo-
ndit affuturam, & quarta diei hora præmonet hostibus occurrendum. Læti ergo
manè, & de Angelica certi victoria, Domini cordati spiritu, obuiant Christiani paga-
nis. Atque in primo belli apparatu Garganus mons immenso tremore concutitur,
fulgura crebra volant, & caligo tenebrosa totum montis cacumen obduxit, impleta
prophetia, quæ Dominum laudans, ait: Qui facit angelos suos spiritus, & ministros
suos flammam ignis. Fugiunt itaque pagani, partim ferro hostium, partim igniferis
impulsi sagittis, ad Neapolim vsque, sequentibus atque extrema quæque cadentibus
aduersarijs, mœnia tandē suæ vrbs moribundi lubintran. Qui autem euasere peri-
culum, comperto quòd Angelus Dei in adiutorium venerit Christianis, (Nam &
sexcen-

sexcentos ferme suorum fulmine videbant interemptos) Regi regum Christo continuo colla submittentem, armis induuntur fidei.

Cumq; domum reuerſi victores, vota Domino gratiarum ad templum referrent Archangeli, vident manè iuxta ianuam ſeptentrionalem, quam prædixi, inſtar poſterulæ puſillæ, quaſi hominis veſtigia marmoris arcuſius impreſſa: agnoſcunt beatum Michaelẽ hoc præſentiæ ſuæ ſignũ voluiſſe monſtrare. Vbi poſteà culmen appoſitum, & altare impoſitum, ipſaq; eccleſia ob ſigna veſtigiorum * Podonia eſt vocata. Mul-^{* Apodonia} ta dubitatio fuit inter Sipontinos, quid de loco agerent, vtrum intrare, & dedicare ibi debeãt eccleſiam. Vndè collatione facta, ad meridiem loci illius, beati Petri Apoſtolorum principis nomine condunt eccleſiam & dedicant: in qua etiam beata ſemper virginis Mariæ, ſanctiq; Iohannis Baptiſtæ altaria ſtatuunt. Tandem antiſtes, ſalubri reſerto cõſilio, Romanum Episcopum, quid de his agendum ſit, per nuncium ſci-^{Rom. Põri-} ſcitatur, qui tunc fortè in monte Soracii, quinquageſimo ferè milliario à Romana vr-^{tex conſili-} be diſtante, fuerat, quem incolæ S. Sylueſtri cognomine vocãt, eò quòd ipſe ibi quon-^{tur in re du-} dãm exul, pro fidei perſecutione delituerat cum ſuis. Taliq; mandata remittit. Si ho-^{bia.} minis eſt illam dedicare baſilicã, hoc maximè die, quo victoria data eſt, fieri oportet. Sin autem aliud ſancto prouitori loci placuerit, eodem præcipuè die illius in hoc vol-^{* voluntatis} untas eſt inquirenda. Hoc ergò tempore imminente, agamus ambo triduanum cum ciuitibus noſtris ieiunium, ſanctam Trinitatem rogantes, vt munera, que per ſummum ſuæ ſedis miniſtrum conferre dignatus eſt, ad certum uſque finem perducatur.

Factum eſt, vt ſuggeſſerat antiſtes. Nocte verò conſtituti ieiunij ſuprema, Angelus^{S. Michael} Domini Michael Episcopo Sipontino per viſionem apparens: Non eſt, inquit, vobis^{apparet Epi-} opus hanc, quam ego ædificauit, dedicare eccleſiam. Ipſe enim, qui condidi, etiam de-^{ſcopo Sipo-} dicaui. Vos tantum intrate, & me aſſiſtente patrono, precibus locum frequentate. Et^{tino, iubens} te quidem ibi cràs Miſſas celebrante, populus iuxta morem communicet. Meum au-^{vt Miſſas ce-} tem erit oſtendere, quomodo per memetipſum locum ſacrauerim illum. Illi adueni-^{lebrat in ſua} unt manè cum oblationibus, & magna precum inſtantia intrant regiam Auſtralem: & ecce longa porticus in Aquilonem porrecta, atq; illam attingens poſterulam, extra quam veſtigia marmoris diximus impreſſa. Sed priuſquam huc peruenias, apparet ad Orientem baſilica, qua per gradus aſcenditur. Hæc cum ipſa porticu quingentos ferè homines capere videbatur, altare venerandum, rubroque conteſtum pallio, prope medium parietis ad meridiem oſtendens. Erat autem ipſa domus anguloſa, non in more operis humani parietibus erectis, ſed inſtar ſpelunca, præruptis & ſæpius eminentibus aſperata ſcopulis, culmine quoq; diuerſæ altitudinis, quod hic vertice tangi, alibi manu vix poſſit attingi. Credo, docente Archangelo, Deum non ornatum lapidum, ſed cordis quærere & diligere puritatem. Vertex verò mõris, extrinſecus partim cornea ſylua tegitur, partim virenti planitie dilatatur. Miſſarum itaq; celebratione completa, magno attoniti gaudio, quiq; redierunt in ſua. Episcopus autem delegato miniſtrorum, cantorum ſacerdotumq; officio, & manſione conſtructa, omnem^{Diuina offi-} ibidem quotidie pſalmorum, hymnorum, Miſſarumq; curſum congruo præcepit or-^{cia quotidie} dine celebrari. Nullus autè huc nocturno tempore auſus eſt ingredi, ſed aurora tranſ-^{in ea baſili-} acta, matutinos ibidem cantant hymnos. Ex ipſo autem ſaxo, quo ſacra tegitur ædes, ^{ca peragun-} ad Aquilonem altaris, dulcis & nimum lucida guttatim aqua dilabatur, quam incolæ ſtillam vocant. Ob hoc & virreum vas, eiudem receptui præparatum, argentea pendet catena ſuſpenſum, morisq; eſt, populo communicato, ſingulos ad hoc vaſculum aſcendere per gradus, donumq; caeleſtis deguſtare liquoris. nam & guſtu ſuauiſ-^{Aqua cæli-} eſt & tactu ſalubris. Deniq; nonnulli poſt longas febrium flammas, hac hauſta ſtilla, ^{tu manans,} celeri conſeſſim refrigerio potiuntur ſalutis. Innumeris quoque & alijs modis ibi & ^{curat mor-} crebro ſanantur aegroti, & multa, quæ Angelicæ tantum congruunt poteſtati, fieri il- ^{bos.} lic miracula comprobantur: maximè tamè eiſdem diei natali, cum & de prouincijs circunquaque poſitis plũs ſolito conſlua turba recurrat, & Angelicæ virtutis maior quodammodo credatur ad eſſe frequentia: vt quod ſpiritualiter dixit Apoſto-^{Heb. 1.} lus, etiam corporaliter agi videatur: Quia Angeli ſunt adminiſtratorij ſpiritus, in miniſterium miſſi propter eos, qui hæreditatem capiunt ſalutis: in Chriſto Ieſu Domino noſtro, qui viuit & regnat in ſecula ſeculorum, Amen.

Rr 3 VITA